

ULUSLARARASI TURKCESS KONGRESİ

IX. TURKCESS 2023

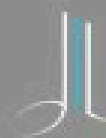
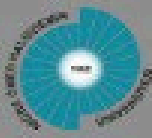
ULUSLARARASI EĞİTİM VE SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

Cumhuriyetimizin 100. Yılında
Eğitim, Kültür ve Toplum

INTERNATIONAL EDUCATION AND SOCIAL SCIENCES

Education, Culture and Society in the 100th
Anniversary of the Republic of Turkey

ÖZET KİTABI / ABSTRACT BOOK I. CİLT

ANKARA
MÜZİK VE
GÜZEL SANATLAR
ÜNİVERSİTESİ

MAKÜ
MÜHÜRERİSİTİSİ

15
ULUSLARARASI
BALKAN
ÜNİVERSİTESİ

vizetek
Geliştirilen Fikirleri

BMU
BAKIR MÜHÜRERİSİTİSİ

Yükseköğretim
Kalite Kurulu

Editör Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ

Doç. Dr. Ümit POLAT

Teknik Editör

Öğr. Gör. Ali ATEŞ

Arş. Gör. Kadir COŞKUN

IX. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi

E-ISBN:

e-Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir. © 2023,

Bu e-kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık ile Anılan kuruluşun izni alınmadan e-kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu e-kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında derneğimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Yayın-Proje: İletişim İnternet: www.turkcess.net / E-ileti: turksosbilder@gmail.com

KURULLAR
ONUR KURULU

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. Tamer YILMAZ	Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL	Kastamonu Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM	Uluslararası Saraybosna Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Akın LEVENT	Erzincan Binali Yıldırım Rektörü	Bosna-Hersek
Prof. Dr. Elchin SÜLEYMANOV	Bakü Mühendislik Üniversitesi Rektörü Yrd.	Azerbaycan
Prof. Dr. Bahtiyar ALİYEV	Azerbaycan Millî Meclisi Bilim ve Eğitim	Azerbaycan
Prof. Dr. Darkhan BALYALOV	Abai Kazak Ulusal Pedagoji Üniversitesi Rektörü	Kazakistan
Prof. Dr. Hasan USLU	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Adem KORKMAZ	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Volkan ÖNGEL	Beykent Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Uluslararası Balkan Üniversitesi	Makedonya
Prof. Dr. Muhsin KAR	Yüksek Öğretim Kalite Kurulu Başkanı	Türkiye
Prof. Dr. Naser SAHİTİ	Prishtina Üniversitesi Rektörü	Kosova
Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ	Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikalar Kurulu Üyesi	Türkiye
Prof. Dr. Ramazan KORKMAZ	Kafkasya Üniversiteler Birliği Başkanı	Türkiye
Prof. Dr. Shuhrat SİROJİDDİNOV	Tashkent State Üniversitesi Rektörü	Özbekistan
Prof. Dr. Turgay UZUN	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Erhan ÖZLER	Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi Rektörü	Türkiye

DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. M. Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ümit POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye

DÜZENLEME KURULU

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. M. Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Aydın Balver	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Akmatali	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Bülent BAYRAM	Ahmet Yesevi Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. H. Gülru	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Zafer	Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ümüt ARSLAN	İzmir Demokrasi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Bülent Alcı	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doc. Dr. Emre Er	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nate Perron	Northwestern University	ABD
Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ	Aksaray Üniversitesi	Türkiye
Doc. Dr. Cevmi DOENYAS	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ümit POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Emine YAMAN	Uluslararası Saray Bosna Üniversitesi	Bosna-Hersek
Doc. Dr. Ergin JABLE	Pristina Üniversitesi	Kosova
Doç. Dr. Yagut ALİYEVA	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan
Doc. Dr. Metin DENİZ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Engin ASLAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Seydi Ahmet	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doc. Dr. Soner YILDIRIM	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Dr. Öğr. Üyesi Gürçan	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Gülbin	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Arş. Gör. Kadir COŞKUN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Ali ATES	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Türkiye
Büşra GÜLER	Gazi Üniversitesi Doktora Öğrencisi	Türkiye

SEMPOZYUM SEKRETERYASI

Kişi	Kurum	Ülke
Arş. Gör. Kadir COŞKUN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Öğr. Gör. Ali ATEŞ	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	Türkiye
Büşra GÜLER	Gazi Üniversitesi Doktora Öğrencisi	Türkiye
Arş. Gör. Gaye BİRNİ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Arş. Gör. Ceren Bektaş AYDIN	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Arş. Gör. Zahide Gül KARAAĞAÇ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Arş. Gör. Yağmur KAYA	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye

BİLİM KURULU

Kişi	Kurum	Ülke
Prof. Dr. Abdullah IŞIKLAR	Bursa Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Adnan BAKİ	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN	Ahi Evren Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet ARSLAN	Namık Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ali Fuat ARICI	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Aydın Balyer	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bülent ARI	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bilal DUMAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdinç ÖZTÜRK	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdoğan KÖSE	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdal HAMARTA	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Fatma Ebru IKIZ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa TALAS	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nadim MACİT	Ege Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Elchin SULEYMANOV	Azerbaycan Üniversitesi	Azerbaycan

Prof. Dr. Kaya YILDIZ	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU	Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Kürşat KARACABEY	Adnan Menderes Üniversitesi	KKTC
Prof. Dr. M. Serhat YILMAZ	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ahmet BOZDOĞAN	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Bülent BAYRAM	Kırklareli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	Trakya Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa ÇOLAK	Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DAŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DENKTAŞ	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nevin ERGAN	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa KOÇ	Düzce Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Orhan DERMAN	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Oğuz Serin	Lefke Avrupa üniversitesi KKTC	KKTC
Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU	Hacettepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN	Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Timur VURAL	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ebulfez SÜLEYMANLI	Üsküdar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Sırrı AKBABA	Üsküdar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Suat ÜNLÜ	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Tayyip DUMAN	Bozok Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Tamara GURTUEVA	Yeditepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yahya AKYÜZ	Ankara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Fahri TEMİZYÜREK	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yıldız KIZILABDULLAH	Ankara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mücahit KAĞAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yücel ÖKSÜZ	Amasya Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Suat UNGAN	Trabzon Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. Abdullah TEMİZKAN	Ege Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ	Mersin Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hamdi DOĞAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa GÜÇLÜ	Erciyes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. M. Akif SÖZER	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Güven ÖZDEM	Giresun Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İbrahim ERDAL	Bozok Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nergüz Bulut Serin	Lefke Avrupa üniversitesi KKTC	Türkiye
Prof. Dr. Tuncay DİLCİ	Cumhuriyet Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN	İstanbul-Boğaziçi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yılmaz YEŞİL	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Erdal AKSOY	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Firdevs Savi ÇAKAR	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ayşe DEMİR	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Birsen BAĞÇECİ	Çukurova Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Bülent ALCI	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Korkut ULUDAĞ	Atatürk Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Kemale NECEFOVA	Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Ethem YEŞİLYURT	Akdeniz Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Emre Er	Yıldız Teknik Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Metin DENİZ	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Özlem ÇAKIR	Ankara Üniversitesi	KKTC
Doç. Dr. Raşit KOÇ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Behçet ÖZNACAR	Yakın Doğu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mustafa KAYA	Cumhuriyet Üniversitesi	KKTC
Doç. Dr. Sadık Yüksel SIVACI	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Sevilay YILDIZ	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Üyesi Yakup DOĞAN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Durmuş ÜMMET	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Yalçın BAY	Anadolu Üniversitesi	Türkiye

Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Döndü Neslihan BAY	Osmangazi Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Fuat Serkan SAY	Mersin Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Resul BAĞI	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. İlknur ÖZPINAR	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Muammer ERGÜN	Kastamonu Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Cengiz BUYAR	Manas Üniversitesi Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Tuğçe ERDAL	Bozok Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Halil UZUN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mamatali MURZAEV	Manas Üniversitesi Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Ercan GÜL	Manas Üniversitesi Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Canan Olpak KOÇ	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Öğr. Üyesi Hamdi KORKMAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Sami ACAR	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Başak BAĞLAMA	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	KKTC
Dr. Öğr. Üyesi Gökay KELDAL	Malatya İnönü Üniversitesi	Türkiye
Dr. Cemile HASANOVA	Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi	Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Alparslan ARGUN	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Gürcan ŞEKER	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Burak DELİCAN	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Sercan YAVAN	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi. Gizem AKCAN	Bartın Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf BİLGE	Sabahattin Zaim Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Selim GÜNDOĞAN	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Veysel ÇOŞKUN	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Türkiye
Ord. Prof. Dr. Abel MUHARREMOV	Bakü Devlet Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Elçin BABAYEV	Bakü Devlet Üniversitesi Rektörü	Türkiye
Prof. Dr. Farhad RAHMANOV	Azerbaycan Devlet İktisad Üniversitesi	Azerbaycan
Ord. Prof. Dr. Aydın KAZIMZADE	Bakü Devlet Üniversitesi Rektör Yardımcısı	Azerbaycan
Ord. Prof. Dr. İsa HƏBİBBƏYLİ	Azerbaycan Millî İlimler Akademisi	Azerbaycan

Prof. Dr. Alikram ABDULLAYEV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Prof. Dr. Asaf ZAMANOV	Azərbaycan Dövlət Pedaqoji - Universitetinin Elmi İşlər üzrə Prorektoru	Azerbaycan
Prof. Dr. Buludxan XƏLİLOV	Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi Filoloji Fakültesi Dekanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Cəfər CƏFƏROV	Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi Rektörü	Azerbaycan
Prof. Dr. Elçin MEMMEDOV	Bakü Devlet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Hüseyin ASKEROV	Bakü Devlet Üniversitesi Dil ve Edebiyat Tedrisi Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Petrova Tatyana NİKOLAEVNA	Mari Devlet Üniversitesi	Rusya
Prof. Dr. İzzet RÜSTEMOV	Bakü Devlet Üniversitesi Sosyoloji Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Nigar ABBASZADƏ	Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi	Azerbaycan
Prof. Dr. Rabiyyet ASLANOVA	Bakü Devlet Üniversitesi Felsefe Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Ramiz ASKER	Bakü Devlet Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü Başkanı	Azerbaycan
Prof. Dr. Tehran ELİŞANOĞLU	Nizami adına Edebiyat Enstitusu	Azerbaycan
Prof. Dr. Almas BİNNƏTOVA	Nizami adına Edebiyat Enstitusu	Azerbaycan
Prof.Dr. Fuad MEMMEDOV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Prof.Dr. Recep Ebdülelioğlu Ağayev	Naxçıvan Dövlət Universiteti	Azerbaycan
Doç. Dr. Elman NESİROV	Devlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Doç. Dr. Aygün BAĞIRLI	Diller Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Korkmaz MUSTAFAYEV	Diller Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Elmira GOCAYEVA	Azerbaycan Turizm ve Menecment Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Mürteza HASANOĞLU	TDevlet İdarecilik Akademisi	Azerbaycan
Doç. Dr. Toğrul HALİLOV	Naxçıvan Üniversitesi	Azerbaycan
Doç. Dr. Lala HASANOVA	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi- UNEC	Azerbaycan
Doç. Dr. Yagut ALIYEVA	Bakü Devlet Universiteti	Azerbaycan
Dr. Nazim CAFEROV	Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi- UNEC	Azerbaycan

Dr.Sugra HUMBATOVA	Azerbaijan State University of Economy	Azerbaycan
Dr. Taleh XELİLOV	Kirgizistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Akmatali ALİMBEKOV	Kirgizistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Cangoroz KANİMETOV	İ. Arabayev Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Ceenbek ALİMBAYEV	Kirgizistan-Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Tuuganbayu KONURBAYEV	İ. Arabayev Üniversitesi	Kırgızistan
Prof. Dr. Tashtan SİYAEV	Narin Devlet Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Mislimkan AYDAROVA	Batken Devlet Üniversitesi	Kırgızistan
Doç. Dr. Nurlan ŞADIEV	Oş Devlet Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Roza ABDIKULOVA	Millî Eğitim Akademisi	Kırgızistan
Prof. Dr. Kaldibek BOLEEV	Taraz Beşeri Bilimler Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. Mukhtarkhan ORAZBAY	Yabancı Diller ve Yüksek Kariyer Üniversitesi	Kazakistan
Prof. Dr. Tynyshtyk YERMEKOVA	Kazakistan Eğitim Akademisi	Kazakistan
Prof. Dr. Zamira BAUBEKOVA	Kazakistan Eğitim Akademisi	Kazakistan
Doç. Dr. Fatima KOZYBAKOVA	El Farabi Millî Üniversitesi	Kazakistan
Doç. Dr. Muhamedrahim KURSABAEV	Astana Turizm Üniversitesi	Kazakistan
Dr. Elvin HASAN	Eğitim Bakanlığı	Makedonya
Naranstal DELGERKHUU	Mongolian University of Science and Technology	Mogolistan
Prof. Dr. Nizameddin MAHMUDOV	Özbekistan Bilimler Akademisi Dil ve Edebiyat Enstitüsü	Özbekistan
Prof. Dr. Shuxrat SİROJİDDİNOV	Taşkent Devlet Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi	Özbekistan
Arş. Gör. İlyos İSMOİLOV	Taşkent Devlet Özbek Dili ve Edebiyatı Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Odil KUYSİNOV	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Prof. Dr. Erkin NURİDDİNOV	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Gulnoza EGAMBERDİYEVA	Nizami Taşkent Devlet Pedagojik Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Muhtor NASİROV	Semerkant Üniversitesi	Özbekistan
Doç. Dr. Abdurashid JABBAROV	Semerkant Üniversitesi	Özbekistan
Prof. Dr. Firdevs HUSAMATİNOVA	Ufo Enstitü Direktörü	Başkurdistan

Prof. Dr. Gali GALİYEV	Ufa Sosyal Teknoloji Üniv. Rektörü	Başkurdistan
Prof. Dr. Aleksander KADİRBAYEV	Moskova Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Rüstem ŞÜKÜROV	Çuvaş Pedagojik Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Elena OGANOVA	Moskova Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Prof. Dr. Tatyana PETROVA	Çuvaş Pedagojik Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Doç. Dr. Emma EKEEVA	Daali Altay Devlet Üniversitesi	Rusya Federasyonu
Dr. Elfina SİBGATULLİNA	Moskova Bilimler Akademisi	Rusya Federasyonu
Dr. İrina KAYAN-POKROVSKAYA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü	Bulgaristan
Dr. Emine BAYRAKTAROVA	Sofya Yüksek İslam Enstitüsü	Bulgaristan
Dr. Harun BEKİR	Plovdiv Üniversitesi	Bulgaristan
Dr. Öğr. Üyesi Gökay KELDAL	İnönü Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Adile EMİROVA	Sanayi ve Pedagoji Üniversitesi	Kırım
Dr. Enise ABİBULLAYE	Sanayi ve Pedagoji Üniversitesi	Kırım
Prof. Dr. Lemara SELENDİLİ	Kırım Federal Üniversitesi	Kırım
Doç. Dr. Bankova İVANNA	Komrat Devlet Üniversitesi	Moldova
Dr. Ciden Sena MENABİT	Yabancı Diller Merkezleri	Romanya
Dr. Veronica NEDELCE	Ovidius Üniversitesi	Romanya
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU	Michigan State University	ABD
Prof. Dr. Tacida HAFIZ	Priştine Üniversitesi	Kosova
Dr. Serdan KERVAN	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Dr. Soner YILDIRIM	Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi	Kosova
Doç. Dr. Osman YILDIZ	Kıbrıs İlim Üniversitesi	KKTC
Doç. Dr. Aygün KERİMOVA	Bakü Devlet Üniversitesi	Azerbaycan

İÇİNDEKİLER

OTİZMLİ ÇOCUKLARI (2-11) YAŞ ARASINDA OLAN EBEVEYİNLERİN İYİ OLUŞ MERHMET PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE BİLİŞSEL ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	1
THE CONCEPT OF THE SUN IN "THE KNIGHT IN THE PANTHER'S SKIN" AND İTS EQUIVALENT IN THE TURKISH TRANSLATION.....	2
ARKEOLOJİ VERİLERİN İŞİĞİNDA NAHÇIVANDA ESKİ TÜRK KÜLTÜRÜNÜN İZLERİ	3
EZOTERİK ÖRGÜT, İLAHİ KRİPTO, GİZLİ SERVİS ÜÇGENİNDE FANTASTİK BİR POLİSİYE: ABUM RABUM.....	4
BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖĞRETMENLER İÇİN NE İFADE EDİYOR?	5
SOSYAL MEDYADA CİNSİYETLER ARASI ADALET ARAYIŞI HAKKINDA SOSYOLOJİK BİR ÇALIŞMA.....	6
ATASÖZLERİNDE MİLLÎMANEVÎ DEĞERLER (AZERBAYCAN VE TÜRKİYE TÜRKÇELERİ ÖRNEKLERİ TEMELİNDE).....	7
BEDENSEL FARKINDALIK ÜZERİNE BİR GÖZDEN GEÇİRME ÇALIŞMASI ¹	8
ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN MİLLÎ DEĞERLERİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ	9
OĞUZ ATAY'IN DEMİRYOLU HİKAYECİLERİ BİR RÜYA ADLI ANLATISINDA GÖRÜNEN DİSTOPYADA BELİREN TOPLUM VE SANATÇININ DURUMU	10
OĞUZ ATAY'IN "KORKUYU BEKLERKEN" İSİMLİ ESERİNDE BULUNAN ANLATILARDA YER ALAN YABANCILAŞMIŞ KAHRAMANLAR VASITASIYLA ANLATI EVRENLERİNDE GÖRÜLEN MODERN TOPLUM YANSIMASI.....	11
MANDİBULADAN CİNSİYET TAYİNİ: RETROSPEKTİF YÖNTEM	12
YEREL YÖNETİMLERDE KADIN LİDERLİĞİ	13
OSMANLILARDA ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNE OLAN ESERLERİN İNCELENMESİ.....	14
ÖRGÜN VE UZAKTAN EĞİTİMDE GERÇEKLIK UYGULAMALARININ EĞİTİM, ÖĞRETİM VE SAĞLIK ALANINDA İNCELENMESİ.....	15
ROMA İMPARATORLUĞU'NUN BAŞARISINDA EĞİTİMİN YERİ.....	16
ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN AKADEMİK VE SOSYAL BECERİ ÖĞRETİMİNDE YETERLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....	17
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ SADELEŞMELİ	18
SOSYAL SERMAYE BİRİKİMİNDE AİLENİN ÖNEMİNİN PIERRE BOURDIEU'NUN HABİTUS KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE İNCELEMESİ	19
FACTORS THAT AFFECT EDUCATIONAL EQUITY IN RURAL SCHOOLS IN MEXICO.....	20
DEĞERSİZLİK ÖLÇEĞİNİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	21
ÜNİVERSİTE SINAVINA HAZIRLANAN ÖĞRENCİLERDE SINAV KAYGISININ BİLİŞSEL ESNEKLİK İLE İLİŞKİSİ	22
KURUM KİMLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: ALIŞVERİŞ WEB SİTELERİNİN DEĞERLENDİRMESİ	23
İLKOKULLARDA KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN SINIFLARDA ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİNDE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR VE BU ZORLUKLAR İLE BAŞA ÇIKABİLME YÖNTEMLERİNİN BELİRLENMESİ.....	24
PROBLEMS OF ACADEMIC INTEGRITY IN THE PROCESS OF PANDEMIC AND ONLINE LEARNING	25

HAYDAR ALİYEVİN TEORİK MİRASINDA OKUL, ÖĞRETMEN VE ORTAOKULLARDA ELDE EDİLEN BİLGİLERİN ÖZÜ	26
THE ROLE OF CULTURAL INTELLIGENCE FROM THE PERSPECTIVE OF LANGUAGE EDUCATION	27
ÖĞRETMENLERİN LİSANSÜSTÜ ÖĞRENİM GÖRME NEDENLERİ VE BU SÜREÇTEN BEKLENTİLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI.....	28
İLKOKUL DÜZEYİ TÜRKÇE DERSİ ÖZELİNDE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİNİ İÇEREN LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ	29
YAPAY ZEKÂ NİN E-TİCARETE ETKİLERİ	30
AKILLI ŞEHİR YAPILANMASINDA E-BELEDİYECİLİĞİN ROLÜ	31
TOPLUMUN AİLE DANIŞMANLIĞINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: KONYA ÖRNEĞİ	32
ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİ: BİR OLGU SUNUMU	33
ÖĞRETMEN VE ÖĞRETİM ELEMANLARININ 2013 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	34
OKUL ÖNCESİNDE ALTERNATİF EĞİTİM YAKLAŞIMLARINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİ	35
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DURUMLARINI İNCELEYEN MAKALE VE LİSANSÜSTÜ ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ	36
FEN BİLİMLERİNDE ANALOJİ HİKAYELERİ KULLANIMI	37
ÇOK KÜLTÜRLÜ SINIFLARDA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE BİBLİYOTERAPİ YÖNTEMİNİN SINIF İKLİMİNE ETKİSİ.....	38
ÇEVİRİMİÇİ PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETİ VEREN WEB SİTELERİNİN ETİK İLKELERE GÖRE İNCELENMESİ.....	39
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DİŞ ÇÜRÜĞÜNÜN TARİHİNE ANTROPOLOJİK BİR BAKIŞ	40
PRE-SERVICE EFL TEACHERS' ASSESSMENT LITERACY NEEDS	41
PSİKOLOJİK DANIŞMADA YENİ BİR TEKNİK: "TERAPİDE YÜRÜRKEN KONUŞ"/ "WALK-AND-TALK THERAPY"	42
SINIF YÖNETİMİ YAKLAŞIMLARI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	43
EĞİTİM BİLİMLERİ LİSANSÜSTÜ BİLİMSEL ARAŞTIRMA DESENİ ÖNERİSİ.....	44
HATAY ÇOCUK İZLEM MERKEZİ VERİLERİ ÜZERİNDEN CİNSEL İSTİSMAR VAKALARINA SOSYAL HİZMET BAKIŞI	45
DİJİTAL ÖYKÜLEME ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	46
TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞTİRİLEN OKUMA ALIŞKANLIĞI ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	47
EHİL ANNELİK: ANNELERİN YETKİNLİKLERİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK BİR PSİKO-EĞİTİM TASARISI.....	48
BANKA TÜRLERİ İLE BANKALARIN YATIRIM HİZMET VE FAALİYETLERİNİN HUKUKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE TÜRK EKONOMİSİNİN GÜÇLENMESİ ADINA YAPILABİLECEK HUKUKİ REVİZYONLAR	49
ASENKRON PSİKOLOJİK YARDIM İLE İLGİLİ PSİKOLOJİK DESTEK HİZMETİ SUNAN UZMANLARIN VE DAHA ÖNCE YÜZ YÜZE PSİKOLOJİK DESTEK ALAN BİREYLERİN GÖRÜŞLERİ.....	51
E-POSTA YOLUYLA UYGULANAN POZİTİF PSİKOLOJİ TEMELLİ DESTEK PROGRAMININ İYİ OLUŞA ETKİSİ.....	52
DOĞAL AFETLERİN YÖNETİM VE UYGULAMA SİSTEMİ ÜZERİNDE ETKİSİ VE ÇOCUK/ERGENLERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	53

PSİKOLOJİK DESTEK VERENLERİN ÇEVİRİMİÇİ PSİKOLOJİK DANIŞMA SÜRECİNDEKİ DENEYİMLERİ.....	54
HELİKOPTER EBEVEYNLİK İLE MENTAL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE ÖZ-KONTROLÜN ARACI ROLÜ.....	55
EVLİLİKTE MANİPÜLASYONUN GÜCÜ	56
OKUL MÜDÜRLERİ VE ÖĞRETMELERİN SANAL GERÇEKLiĞİN EĞİTİM-ÖĞRETİME KATKISINA YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI	57
AZERBAJCAN'I "İKİNCİ VATAN" OLARAK SEÇEN RUS ARAŞTIRMACILARININ ÜMUMTÜRK TARİHİNE BAKIŞLARI	58
NÂBİ'NİN HAYRİYYE'SİNDE BABA-ÇOCUK İLİŞKİSİ	59
POZİTİF PSİKOTERAPİ TEMELLİ GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMANIN TRAVMA SONRASI BÜYÜME, TRAVMA SONRASI BİLİŞSEL YÜKLEME VE UMUT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ (PİLOT ÇALIŞMA).....	60
İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN YERLEŞİK YABANCI ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KULLANDIĞI EĞİTSEL MATERYALLER VE YARDIMCI KAYNAKLAR.....	61
TEKNOLOJİ VE TASARIM ÖĞRETMENLERİNİN BİLGİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİME YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ.....	62
SOSYAL MEDYADA İKİNCİL TRAVMATİK STRESİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	63
DENEYLERLE ÖĞRENELİM	64
TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞINI ÖNLEMeye YÖNELİK PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ 8. SINIF ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE	65
YETİŞKİN BİREYLERDE DUYGUSAL YEME: YALNIZLIK VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DEĞİŞKENLERİNE GÖRE BİR İNCELEME.....	66
DEPREM SONRASI TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU YAŞAYAN BİREYLERDE KULLANILABİLECEK BİR PSİKOTERAPİ YAKLAŞIMI: EMDR (GÖZ HAREKETLERİ İLE DUYARSIZLAŞTIRMA VE YENİDEN İŞLEME).....	67
RESEARCH ON THE ORIGIN AND DEVELOPMENT OF RITUAL MUSIC IN LUOCHENG COUNTY ACCORDING TO THE RICE FESTIVAL	71
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YENİ NESİL TÜRKÇE DERSİ SORULARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	72
ERGENLERDE DİJİTAL BAĞIMLILIK VE DEĞERLİ DEĞERSİZ HİSSETME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN AİLE TUTUMU ARACI DEĞİŞKENİ TARAFINDAN İNCELENMESİ.....	73
OLUMSUZ YAŞAM OLAYLARINDA SANAL DÜNYADA YENİ BİR FENOMEN: KÖTÜ HABERLERİ KAYDIRMA "DOOMSCROLLING".....	74
KONYA İÇ KALE ODAKLI KENT TARİHİ	75
DEPREM PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TRAVMA İLE BAŞA ÇIKABİLME ALGISI, PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI VE ÖZNEL İYİ OLUŞLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	76
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENME ÇEVİKLİĞİ İLE OKUL ETKİLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	77
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÖĞRENCİLERE MATEMATİK PROBLEMLERİ ÇÖZME BECERİSİNİN ÖĞRETİMİNDE ŞEMAYA DAYALI STRATEJİNİN ANİMASYONLA SUNUMUNUN ETKİLİLİĞİ.....	78
YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL CİHAZ GÜVENLİĞİ VE E-MAIL GÜVENLİĞİ FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI	79
MESLEK ETİĞİ ÜZERİNE ÖĞRETMENLER İLE TÜRKİYE'DE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME ÇALIŞMASI.....	80

EĞİTİM KURUMLARINDA GERÇEKLEŞEN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI OLGU SUNUMU.....	81
METaverse OLGUSU VE METaverse İLE EĞİTİM: OKUL YÖNETİCİLERİNİN FARKINDALIKLARI VE GÖRÜŞLERİ.....	82
AVRASYA MODELİNDE ABD YAPTIRIMLARI (2009-2020) VE İRAN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİNİN GELECEĞİ.....	83
AKADEMİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİNİN TÜRK KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI ÇALIŞMASI.....	84
EĞİTİM ALANINDA SANAL GERÇEKLIK ÜZERİNE TÜRKİYE’DE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ.....	85
KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİNE DAYALI ULUSAL LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	86
ÇARPIŞMA DIŞI DİSİPLİNLERİNDEKİ KADIN SPORCULAR VE SPORCU OLMAYANLAR ARASINDA KARANLIK DÖRTLÜ KİŞİLİK ÖZELLİĞİ, DÜRTÜSELLİK VE SALDIRGANLIĞIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	87
ÇARPIŞMA DİSİPLİNLERİNDEKİ KADIN SPORCULAR VE SPORCU OLMAYANLAR ARASINDA KARANLIK DÖRTLÜ KİŞİLİK ÖZELLİĞİ, DÜRTÜSELLİK VE SALDIRGANLIĞIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	88
ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21.YÜZYIL BECERİLERİ ALGI ÖLÇEĞİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....	89
DUYGUSAL YEME DAVRANIŞININ TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI VE MUTLULUKLA İLİŞKİSİ	90
TARİHSEL SÜREÇ BAĞLAMINDA İNSANIN POLİPSİŞİK ZİHİNSEL YAPISININ DİSSOSİYASYON SPEKTRUMUNDA İNCELENMESİ	91
ERGENLERDE PSİKOLOJİK İSTİSMAR İLE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGUSAL ESNEKLİĞİN ARACI ROLÜ.....	92
GÜNLÜK DİLDE KULLANILAN DİNİ İFADELER VE YABANCI DİL EĞİTİMİNE YANSIMALARI	93
BİLİŞSEL-DUYUŞSAL-DAVRANIŞSAL BOYUTLARIYLA DOĞAYA BAĞLILIK ÖLÇEĞİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA ÇALIŞMASI	94
ERGENLERDE ÖFKE KONTROLÜ VE ANNE-BABA TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KENDİNİ AÇMA ARACI DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	95
ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETİM PROGRAMI FARKINDALIKLARI VE DÜŞÜNME BECERİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	96
DİSSOANALİZ KURAMI, GÖÇ TRAVMASI, ASSOSİYATİF SOSYAL KALKAN VE ENTEGRATİF PSİKOTOPLUMSAL İLİŞKİ DİNAMİKLERİ	97
THEORY OF DISSOANALYSIS, MIGRATION TRAUMA, ASSOCIATED SOCIAL SHIELD AND INTEGRATIVE PSYCHOSOCIAL RELATIONSHIP DYNAMICS	99
DİSSOANALİTİK PSİKOTARİH PERSPEKTİFİNDEN KUŞAKLARARASI DİSSOSİYASYON GEÇİŞİ	101
THE INTERGENERATIONAL TRANSMISSION OF DISSOCIATION FROM THE PERSPECTIVE OF DISSOANALYTIC PSYCHOHISTORY	103
KURUMSAL İHANET TRAVMASI VE SAĞLIK SİSTEMİNDEKİ YANSIMALARI	105
INSTITUTIONAL BETRAYAL TRAUMA AND ITS REFLECTIONS IN THE HEALTH SYSTEM	107
CİNSEL SALDIRI FAİLLERİNİN BAŞVURDUĞU MANİPÜLATİF SAHTE STRATEJİ: DARVO	109
THE MANIPULATIVE STRATEGY USED BY PERPETRATORS OF SEXUAL ASSAULT: DARVO	111
“THE KNIGHT IN THE PANTHER’S SKIN”- TURKISH TRANSLATION OF CULTURAL CONCEPTS	113
AZERBAJCANDA SAĞLIK HİZMET KALİTESİNİN İYİLİŞTİRİLMESİNDE “BÜYÜK VERİ” (BIG DATA) KULLAMININ ETKİSİ	114
OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN TRAVMA SONRASI BÜYÜMELERİNDE PSİKOLOJİK KATILIK VE MİZAH TARZLARININ ROLÜ	115

AKADEMİK BAŞARI, AKADEMİK BENLİK VE TUTUM ARASINDAKİ İLİŞKİLER: BİR META – ANALİZ ÇALIŞMASI	116
YAKIN PARTNER ŞİDDETİ: SİSTEMATİK BİR DERLEME	117
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN HAYAT BİLGİSİ, FEN BİLİMLERİ VE SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ	118
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 HAKKINDAKİ KOMPLO TEORİLERİNE İNANÇ DÜZEYLERİ	119
RUH SAĞLIĞI ÇALIŞANLARINDA DUYGUSAL ZEKÂ İLE TÜKENMİŞLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ ...	121
İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNE OYUNLARLA SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE BİLİNCİ KAZANDIRMA	123
VEKİLLİ MÜNCHAUSEN SENDROMUNUN VELAYET HAKKINA ETKİSİ: BİR OLGU SUNUMU.....	125
VELAYETE İLİŞKİN ŞAHSİ MÜNASEBET KURULMASI DAVALARINDA DİJİTAL İLETİŞİM YÖNTEMLERİNİN KULLANILMASI.....	126
THE EFFECTIVENESS OF THE GUIDED DISCOVERY STRATEGY IN THE ACHIEVEMENT AND SURVIVAL OF THE LEARNING EFFECT IN THE SCIENCE SUBJECT AMONG THE SEVENTH GRADE STUDENTS IN THE SCHOOLS OF THE CAPITAL AMMAN GOVERNORATE	127
MATEMATİKSEL MODELLEME PROBLEMLERİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME VE AKIL YÜRÜTME BECERİLERİNE KATKISI	128
ÜMUMTÜRK EDEBİYATINDA MUSTAFA KEMAL ATATÜRK AŞKI.....	130
HAYDAR ALİYEVİN ATATÜRK SEVGİSİ ÇAĞDAŞ AZERBAJYAN ZİYALILARININ ARAŞTIRMALARINDA	131
THE EVALUATION OF THE FIFTH GRADE INTENSIVE ENGLISH LANGUAGE CURRICULUM BY STUFFLEBEAM'S CIPP MODEL.....	132
YAPAY ZEKÂ MODELİ CHATGPT-4: GİRİŞİMCİ ADAYI VE GİRİŞİMCİLİK ÖRNEĞİ.....	133
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN İNGİLİZCE KONUŞMALARININ ÖNÜNDEKİ DUYGUSAL ENGELLER: NİTEL BİR ÇALIŞMA	134
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE NİKOTİN BAĞIMLILIĞININ PSİKOLOJİK KATILIK VE DEPRESİF SEMPTOMLAR BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	135
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN PREKARİZASYONUNUN EMEK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	139
ALKOL KULLANAN YETİŞKİNLERDE DÜRTÜSELLİK VE YEME ARZUSU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	140
RESEARCH ON THE DEVELOPMENT OF WINTER TOURISM: A CASE STUDY OF MONGOLIA.....	142
IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON MONGOLIAN TOURISM INDUSTRY	143
KAZAKİSTAN EĞİTİMİNDE TÜRKİYE TARİHİ.....	144
OKUL MÜDÜRLERİ VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ETİK LİDERLİK: BİR DURUM ÇALIŞMASI.....	145
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE NOMOFOBİNİN KENDİNE GÜVEN VE SOSYAL UYUM TARAFINDAN YORDANMASI.....	146
ANNELERİN GÖZÜNDEN ANNE BEKÇİLİĞİ: BİRLİKTE EBEVEYNLİKLE İLİŞKİSİ.....	147
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ VE MUTLULUK ARASINDAKİ LİDERLİK YÖNELİMLERİ ARACI ROLÜ	149
ANLAMAYA DAYALI TASARIM (UBD) TEMELLİ YÜRÜTÜLEN İNGİLİZCE DERSİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ DENEYİMLERİ.....	150
WEB 2.0 UYGULAMALARIYLA DESTEKLENMİŞ AFET EĞİTİMİ.....	151

TÜRKİYE’DE FEN EĞİTİMİNDE WEB 2.0 ARAÇLARI İLE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: META-SENTEZ ÇALIŞMASI.....	153
NAKKAŞ OSMAN SURNÂME-İ HÜMÂYÛN DİJİTAL MİNYATÜR SERGİSİ.....	155
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ALANI: TÜRKİYE VE MALTA.....	156
KRİPTO PARA VE SPOR BAHİSİ OYNAMA GEÇMİŞİ OLAN BİR DANIŞANIN KUMAR OYNAMA PROBLEMİ: BİR OLGU SUNUMU	157
DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN AYRIŞMA - BİREYLEŞME VE ÖZ DUYARLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	158
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN ALGILANAN EBEVEYN TUTUMLARI İLE ÖZ-DUYARLIK AÇISINDAN İNCELENMESİ	160
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK EKOLOJİK OKURYAZARLIK ÖLÇEĞİ UYARLAMA ÇALIŞMASI.....	161
ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUKLARA SAHİP EBEVEYNLERİN YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARINDAN ALDIKLARI EĞİTSEL DESTEKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	162
İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK DEVLETLERİ EĞİTİM SİSTEMİ	163
COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİNLERİN MİNNETTARLIKLARININ İNCELENMESİ.....	164
COVID-19 SÜRECİNDE YETİŞKİNLERİN YAŞAMDAKİ ANLAMLARININ İNCELENMESİ.....	166
60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN PROSOSYAL DAVRANIŞLARI İLE EBEVEYN TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	168
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLE DEĞERLERİ İLE MUTLULUK DÜZEYLERİ VE ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	169
YETİŞKİNLERDE KOŞULSUZ KENDİNİ KABUL VE MENTAL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: FONKSİYONEL OLMAYAN TUTUMLARIN ARACI ROLÜ	170
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KİTAPLARINDA KALIP İFADELERİN ANLAMAYA DAYALI DİL BECERİLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ (YEDİ İKLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ)	171
FUZULİ’NİN LEYLA VE MECNÛN’UNDA TOPLUM DIŞI BİR FİĞÜR OLARAK MECNÛN.....	172
SINIF ÖĞRETMENLERİNE GÖRE HAYAT BİLGİSİ DERSİNİN KÜLTÜREL ROLÜ	173
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKRAN KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ	174
EVLİ BİREYLERİN EVLİLİK UYUM DÜZEYLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ.....	176
ERGENLERDE OKULDA KABUL, OKULDA DIŞLANMA VE DERS ÇALIŞMA MOTİVASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ	178
“CAN DOSTUM” FİLMİNİN POZİTİF PSİKOLOJİ BAKIŞ AÇISINDAN İNCELENMESİ	179
TÜRKİYE’DE YAŞAYAN 18-65 YAŞ ARASI NÜFUSUN YAŞAM DOYUMU İLE TÜKENMİŞLİK VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	180
ERGENLERDE UMUT VE OKULDA ÖZNEL İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ	182
YETİŞKİN BİREYLERDE YAŞAM SEVGİSİ İLE GENEL PSİKOLOJİK SAĞLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	183
DEPREMİN TANIKLARI: PSİKOLOJİK BİR İNCELEME	185
ERGENLERDE OLUMLU DEĞERLENDİRİLME KORKUSU VE KARİYER KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİDE UMUDUN ARACI ROLÜ.....	186
SANAL KAYTARMA DAVRANIŞ BİÇİMİNİN ÇALIŞANIN DAVRANIŞSAL VE DUYGUSAL BOYUTLARINA ETKİSİ.....	187

STUDY ON BUILDING HEAT LOSS REDUCTION BY DETERMINING THERMAL PERFORMANCE OF AN INSULATION MATERIAL MADE WITH MONGOLIAN SHEEP WOOL.....	188
ÇEŞİTLİ ORTAÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ ÖĞRENCİLERİN SANAL ZORBALIK İLE BAŞ ETME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	189
ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIMA DAYALI STRESLE BAŞA ÇIKMA GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMININ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILANAN STRES DÜZEYİ, BAŞA ÇIKMA ÖZ YETERLİĞİ VE PSİKOLOJİK UYUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	190
EKOPSİKOLOJİK DUYARLILIK ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	192
PROJE TABANLI ÖĞRETİM SÜRECİNDE ETWİNNİNG PROJE FAALİYETLERİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: HAYATIMIZ MODELLEME ETWİNNİNG PROJESİ ÖRNEĞİ.....	194
YETİŞKİNLERDE BİLİŞSEL ESNEKLİĞİN BAĞLANMA STİLLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	195
ÖZ-ANLAYIŞ İLE KAYGI İLİŞKİSİNDE BİLİŞSEL ESNEKLİĞİ ARACILIK ROLÜNÜN İNCELENMESİ	197
ÖĞRETMENLERİN DİJİTAL TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ.....	198
OSMANLI DÖNEMİ SULTAN 2. BAYEZİD'İN YAPTIRDIĞI MEDRESELERDE ÜSLUPSAL VE TİPOLOJİK ÖZELLİKLER	199
KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ (ACT): KURAMSAL AÇIDAN İNCELEME	200
İLKOKUL DÖNEMİNDE DUYGU DÜZENLEME BECERİSİNİN ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	202
AZERBAJCAN'DA E-TİCARETİN GELİŞİMİNDE DEVLET POLİTİKALARININ ROLÜ	203
ORTAOKUL GEOMETRİ ÖĞRETİMİNDE ÇİZİM İNŞA ETKİNLİKLERİNİN ÖĞRENCİLERİN GEOMETRİ BİLGİ DÜZEYLERİNE VE ÇİZİM İNŞA BECERİLERİNE ETKİSİ.....	204
THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL COUNSELOR CANDIDATES' DARK TRIAD PERSONALITY TRAITS AND LIFE SATISFACTION	205
‘‘SAÇ ÖRGÜSÜ’’ ADLI ESERDEKİ ÜÇ KADIN KARAKTERİN İNCELENMESİ: POZİTİF PSİKOLOJİDEKİ KARAKTER GÜÇLERİ BAKIMINDAN BİR İRDELEME	206
PARTNER ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUM VE İLİŞKİ DOYUMU: ÇOKLU ARACI OLARAK ROMANTİK İLİŞKİ VE PARTNER ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİLER	208
TORUNA BAKIM VEREN VE TORUNA BAKIM VERMEYEN BÜYÜK EBEVEYNLERDE YAŞAM ANLAMI, YAŞAM DOYUMU, POZİTİF-NEGATİF DUYGU DURUMU VE MERHAMET DÜZEYLERİ	209
PSİKOLOJİK OLGUNLUĞU DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ TÜRKÇE UYARLAMASI	210
CAHİT SITKI TARANCI ESERLERİNDE YAŞAM VE ÖLÜM: VAROLUŞÇU PSİKOTERAPİ AÇISINDAN BİR İNCELEME.....	212
YAŞAM DOYUMU İLE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: BİR META ANLİZ ÇALIŞMASI.....	213
THE IMPACT OF DIFFERENTIATED INSTRUCTION ON PREPARATORY SCHOOL STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE MOTIVATION, SPEAKING PROFICIENCY, SPEAKING ANXIETY AND SPEAKING SELF-EFFICACY	215
FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN ÜNİVERSİTE HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL MOTİVASYONLARINA, KONUŞMA YETERLİLİKLERİNE, KONUŞMA KAYGILARINA VE KONUŞMA ÖZ-YETERLİLİKLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	216
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK KİTAPLARINDAKİ KURMACA KARAKTERLERLE ÖZDEŞİM KURMALARINI ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI*.....	217
İKİZ ÇOCUKLARIN AKRAN OYUN DAVRANIŞLARI İLE MİZAÇ ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	218
SOSYAL ORTAMLARDAKİ GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSU VE ÖZNEL İYİ OLUŞ: SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞININ ARACI ROLÜ.....	220

ERGENLERİN KARIYER YAPILANDIRMA SÜRECİNE NARRATİVE (ÖYKÜSEL) TERAPİ ODAKLI MÜDAHALE.....	222
FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ UZAMSAL YETENEKLERİNİN BELİRLENMESİ.....	223
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİNİN CİNSİYET VE AKADEMİK ERTELEME İLE İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ	224
EPIGENETİK PERSPEKTİFTEN KUŞAKLAR ARASI TRAVMA GEÇİŞİ	226
ERKEN ERGENLİKTE DUYGU DÜZENLEMENİN YORDAYICILARI: BAĞLANMA STİLLERİ VE OTOMATİK DÜŞÜNCELER.....	228
AKADEMİK BAŞARIYI ARTIRMADA ÖRTÜK TEORİ UYGULAMALARININ KULLANIMINA İLİŞKİN LİTERATÜR TARAMASI.....	229
ORTAOKUL SOSYAL BİLGİLER VE T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN LGS (LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ)'DE ETKİSİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	230
YAŞAMDAKİ UYUMUN YORDAYICISI OLARAK UMUT VE ÖZNEL İYİ OLUŞ.....	231
MUNCHAUSEN BY PROXY SENDROMU: BİR GÖZDEN GEÇİRME	232
BAĞIMLILIĞIN PSİKOSOSYAL RAHABİLİTASYON SÜRECİNE MANEVİYAT BOYUTUNUN DAHİL EDİLMESİNE YÖNELİK UZMAN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	235
TÜRK VE SURIYELİ ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN HAYAL EDİLEN MEKÂNIN ÇİZİLMESİ.....	236
KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINA YÖNELİK SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ.....	238
ÇARESİZLİKTEN ARTA KALAN: HAYATTA KALMA SUÇLULUĞU.....	240
THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREER DECISION MAKING SELF-EFFICACY, SELF – DETERMINATION AND PARENTAL ACCEPTANCE-REJECTION.....	241
MODERN ÇAĞIN BELLEK PROBLEMİ: DİJİTAL AMNEZİ.....	244
GELİŞMELERİ KAÇIRMA KORKUSU VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI.....	245
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YÖNETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	246
TÜRKİYE'DE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARINI ÜZERİNE İLİŞKİN YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: META-SENTEZ ÇALIŞMASI.....	247
SOSYAL ONAY İHTİYACI İLE ÖZ ANLAYIŞ ARASINDAKİ İLİŞKİDE DEPRESYONUN ARACI ROLÜ	248
ÇALIŞAN ANNE ÇOCUKLARININ PROBLEMLİ TEKNOLOJİ KULLANIMININ ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ	249
EVLİ BİREYLERDE BAĞIŞLANMANIN EVLİLİKTE BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE DUYGU DÜZENLEME DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ*	250
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ	253
PARENTAL PHUBBİNG'İN ÇOUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: DERLEME ÇALIŞMASI.....	254
EVLİ BİREYLERDE ÖZGECİLİK VE AFFEDİCİLİĞİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....	255
TOPLUMSAL TRAVMALARIN KUŞAKLARARASI AKTARIMI, DISSOANALİTİK BİLEŞENLERİ VE PSİKOTOPLUMSAL YANSIMALARI	257
INTERGENERATIONAL TRANSFER OF SOCIAL TRAUMAS, DISSOANALYTICAL COMPONENTS AND PSYCHOSOCIAL REFLECTIONS	259
AFETLERDE ÇOCUK VE ERGENLERE PSİKOLOJİK İLK YARDIM	261

PSYCHOLOGICAL FIRST AID FOR CHILDREN AND ADOLESCENTS IN DISASTERS.....	263
THE RELATIONSHIPS BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' BIG FIVE PERSONALITY TRAITS AND SUBJECTIVE WELL-BEING.....	265
FEN EĞİTİMİNDE BİYOMİMİKRI UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL YARATICILIKLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	266
KÜLTÜR VE TRAVMA İLİŞKİSİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: KUŞAKLARARASI TRAVMA GEÇİŞİ VE TRAVMATİK YAŞANTILARIN NÖTRALİZE EDİLMESİ SÜRECİNDE KÜLTÜRÜN İŞLEVİ.....	267
TÜRKİYE'DE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA OYUN İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ.....	268
TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE DENETİM SÜRECİNİN YAPISAL DÖNÜŞÜMÜ	269
PSİKOLOJİK ESNEKLİĞİN BİR YORDAYICISI OLARAK EBEVEYNLEŞME.....	274
KÜLTÜVASYON TEORİSİNİN MERCEĞİNDEN MEDYADA SUÇLU VE MAĞDURUN İNŞASI.....	275
YAPAY ZEKÂ : EĞİTİMDE GELECEĞİN YOLU.....	276
TÜRKİYE'DE EĞİTİM ALANINDA YAPILAN DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI NASIL YÜRÜTÜLMEKTEDİR? BİR DOKÜMAN İNCELEMESİ	277
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM İNANÇLARI İLE ÖĞRENEN ÖZERKLİĞİ DESTEKLEME DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	279
DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTELERİN GELİŞİMİ.....	281
ANNE BABASI BİRLİKTE VE AYRI OLAN ERGENLERİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIKLARININ VE DENETİM ODAKLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ *	283
İÇSEL MANEVİ DEĞERLER ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ	285
BARTIN DEVLET HASTANESİ SAĞLIK ÇALIŞMALARINDA KABUL VE ADANMIŞLIK TERAPİSİ (ACT) EĞİTİMİNİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK VE STRESLE BAŞA ÇIKMA BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	288
2002-2022 YILLARI ARASINDA İRAN İLE TÜRKİYE'NİN ENERJİ İLİŞKİLERİ.....	290
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN ÇOCUKLARIN EKRAN KULLANIM BİÇİMLERİNE GÖRE YAŞAM ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ*.....	291
ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN ÇİFT SEÇENEKLİ PEKİŞTİREÇ BELİRLEME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİNİ KULLANMALARI: UZAKTAN ÖĞRETMEN KOÇLUĞU ÇALIŞMASI	293
ÖZEL EĞİTİM ALANINDA ÇALIŞAN KİŞİLERE SİSTEMATİK PEKİŞTİREÇ DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNİN ÖĞRETİMİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME ÇALIŞMASI.....	295
OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞUNA SAHİP KARDEŞİ OLAN ÇOCUKLARIN KARDEŞ İLİŞKİLERİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME ÇALIŞMASI.....	297
ÖZEL YETENEKLİ ERGENLERDE ÖZ-SAYGI: BİR SİSTEMATİK DERLEME VE BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	299
PSİKOLOJİK İSTİSMAR, MANİPÜLASYON VE İLİŞKİ DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİLER	301
YAKIN PARTNER ŞİDDETİNE UĞRAMIŞ KADIN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE ÇALIŞIRKEN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ: BİR GRUP MÜDAHALE PROGRAMI ÖNERİSİ	302
ANNE BABA TUTUMLARI VE BENLİK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAĞLANMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜ	303
ÜÇGENLERDE KAVRAM YANILGILARI: ÖĞRETMEN ADAYLARININ PERFORMANSLARI	305
BENLİĞİN AYIRIMLAŞMASI İLE CİNSEL DOYUM İLİŞKİSİNDE DUYGULARI İFADE ETME	307
EĞİTİMİN VE BECERİLERİN GELECEĞİ 2030'UN NERESİNDEYİZ	308
EBEVEYN ÇOCUK İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA ÇOCUKLARIN PROBLEMLİ TEKNOLOJİ KULLANIMI VE ANKSİYETE DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	310

ANAHTAR SÖZCÜKLER: EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİ, PROBLEMLİ TEKNOLOJİ KULLANIMI, ANKSİYETE, OKUL ÖNCESİ DÖNEM	311
INFLUENCER TAKİPÇİLERİNDE BEDEN ALGISI İLE BEĞENİLME ARZUSU ARASINDAKİ İLİŞKİDE SOSYAL ETKİNİN ARACI ROLÜ	312
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİŞSEL ESNEKLİK, ÖZ-ANLAYIŞ VE YILMAZLIKLARI İLE KARİYER STRESLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	314
TÜRKÇE DERSLERİNDE İŞLENEN TEMALAR ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	317
TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	318
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN TANILANMASINDA KULLANILAN TESTLER	319
EBEVEYNLERİN SOSYAL BASKINLIK YÖNELİMİ İLE -60/72 AYLIK- ÇOCUKLARIN FARKLILIKLARA SAYGI TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	320
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÖLÜM KAYGISI İLE İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	321
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE YAŞAM DOYUMUNU AÇIKLAMADA YAŞAMDAKİ MEVCUT ANLAM İLE KARİYER HEDEFİ GERİBİLDİRİMİN ROLÜ	322
KENDİNİ SEVME VE ÖZ YETERLİLİK İLE ÖFKEYE İLİŞKİN DERİN DÜŞÜNME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	324
YETİŞKİN BİREYLERLE YÜRÜTÜLEN MANDALA UYGULAMALARININ GENEL PSİKOLOJİK SAĞLIK, PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE DUYGULARI İFADE ETME BECERİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ ...	325
PANDEMİ DÖNEMİNDE YÜRÜTÜLEN ONLİNE ETKİLEŞİM GRUBUNUN ÜYELERİN UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ	327
ERGENLERİN OKULDA KARŞILAŞTIĞI SOSYAL REDDEDİLME (SOCİAL REJECTION) YAŞANTISININ NEDENLERİ VE YOL AÇTIĞI SONUÇLAR	328
EBEVEYNLİKTE BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMANIN ANNELERİN EBEVEYNLİKTE BİLİNÇLİ FARKINDALIK, EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİ, EBEVEYN STRESİ, MUTLULUK VE ÖZ ELEŞTİREL RUMİNASYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	330
DUYGUSAL OKURYAZARLIK PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN VE PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ DUYGUSAL OKURYAZARLIK, DUYGUSAL ÖZ FARKINDALIK VE EMPATİ SEVİYELERİNE ETKİSİ	332
SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE SOSYAL KATILIM BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME	334
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİ İÇİN GELİŞTİRİLEN EĞİTSEL OYUNLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ	335
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİ İLE STRESLE BAŞA ÇIKMA YÖNTEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	337
DAĞITIMCI LİDERLİK ÖZELLİKLERİ DESTEKLİ GRİŞİMCİLİK UYGULAMALARINA YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI	339
ERGENLERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN YORDAYICISI OLARAK ÖZ-ŞEFKAT	341
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŞ SEÇİM TUTUMLARINDA SINIRLANDIRICI İNANÇLARININ İNCELENMESİNE YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ: BİR YAPISAL EŞİTLİK MODELİ ÇALIŞMASI	342
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KUMARA İLİŞKİN TUTUMLARININ GİZİL SINIF ANALİZİ İLE İNCELENMESİ	344
BİR TRAVMA OLARAK DEPREMİN PSİKOSOSYAL ETKİLERİ	346
STEM VE DEĞERLER EĞİTİMİ KAVRAMININ GÜNÜMÜZ EĞİTİM FELSEFESİNE ENTEGRE EDİLMESİ	348

ÇEVİRİMİÇİ STRATEJİK VİDEO OYUNLARININ PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİ	353
CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KÖY ENSTİTÜSÜ ÖĞRENCİ ANILARIYLA DÜNDEN BUGÜNE EĞİTİM- ÖĞRETİM VE ÖĞRETMEN.....	354
GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA SÜRECİNİN KİŞİLER ARASI DUYGU DÜZENLEME ÜZERİNDEKİ ETKİSNİN İNCELENMESİ.....	355
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN YORDAYICISI OLARAK ÇÖZÜM ODAKLI DÜŞÜNME DÜZEYİ VE ZAMAN ODAĞININ İNCELENMESİ	357
ÜSTÜN ZEKÂ LI ÖĞRENCİLERİ NE KADAR TANIYORUZ?	360
ADLİ BİLİMLERDE EĞİTİM OLANAKLARI	362
THE RELATIONSHIP BETWEEN COGNITIVE AVOIDANCE AND META-COGNITIVE BELIEFS WITH DIFFICULTY IN EMOTION REGULATION OF PEOPLE ASKING DIVORCE	363
EVLİ BİREYLERDE, BAĞLANMA STİLLERİ VE EVLİLİK DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİDE BENLİĞİN AYIRILMASININ ARACI ROLÜNÜN İNCELENMESİ.....	364
META-ANALYSIS OF EMOTION REGULATION IN PATIENTS WITH IRRITABLE BOWEL SYNDROME	366
BEBEKLERİN MİZAÇ ÖZELLİKLERİ İLE UYKU ALIŞKANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....	367
YETİŞKİNLERİN DİJİTAL ORTAMDA AHLAKİ DEĞERLERE DÖNÜK ALGILARI ÖLÇEĞİ GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....	368
OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI BAĞLAMINDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ	369
SÖZLÜ TARİH METODUYLA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ.....	371
VELİLERİN GÖZÜNDE TOPLUMLARIN GELİŞİMİNDE OKULUN ROLÜNÜN İNCELENMESİ.....	373
AKRAN ZORBALIĞI İLE BAŞ ETME PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ MAĞDURLARIN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ	374
İŞ YERİNDE EĞLENCE	376
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRESEL OKURYAZARLIĞA YÖNELİK FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ	377
ÖZEL OKULLARDA UYGULANAN ÜCRET STRATEJİLERİNİN ÖĞRETMENLERİN KURUM AİDİYETİ VE DERS MOTİVASYONALRI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	379
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İYİ OLUŞ: YETERSİZLİK DUYGULARI VE KİŞİLERARASI HATAYA İLİŞKİN RUMİNASYON ETKİSİ.....	381
TÜRKİYE'DE GÖÇ VE EĞİTİM ALANINDA 1950-2022 DÖNEMİNDE YAŞANAN PARADİGMA DEĞİŞİMLERİ.....	382
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE PROJE ÜRETMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ.....	383
ÖĞRETİM ÜYELERİNİN KALİTE VE AKREDİTASYON SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ	384
MİSLİ BAYDOĞAN'IN ZAMAN YOLCULARI: DEDE KORKUT VE YAĞMUR TAŞI ADLİ ESERİNİN DEĞER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	386
SARI AŞIĞIN POETİK İRSİNİN SƏCİYYƏVİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ XÜLASƏ.....	387
60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN PROSOSYAL DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	389
ORTAOKULDA ETKİNLİK TABANLI MATEMATİK ÖĞRETİMİNİN ETKİSİ.....	390
ÖĞRENCİLERİN DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNE SAHİP OLMASININ OKUL HAYATINA ETKİSİ.....	391
TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN ALTERNATİF ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ	392

ÖĞRETMENLERİN MESLEĞE ADANMIŞLIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	393
PANDEMİ SONRASINDA İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ZORBALIK DAVRANIŞLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLERE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	394
PLANLI YAPILAN SPOR TIRMANIŞ UYGULAMALARININ SAKATLIĞA BAĞLI KAYGI VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ÜZERİNE ETKİSİ	396
AN OVERVIEW OF THE TURKIC VOCABULARY IN DONGXIANG MONGOLIAN AND TANGWANG CHINESE.....	397
SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN DEĞERLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ.....	398
INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES' OBJECTIVES TO PERFORM OUT OF SCHOOL LEARNING ACTIVITIES	399
INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TOWARDS DISTANCE EDUCATION IN LIFE LONG LEARNING.....	400
INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES' SUSTAINABLE EARTHQUAKE AWARENESS LEVELS	401
SADRETTİN CELAL ANTEL VE JOHN DEWEYİN CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİMİNE İLİŞKİN RAPORLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ.....	402
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SANAL YALNIZLIK İLE AKADEMİK UMUTSUZLUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	404
ERGENLERDE SOSYAL KAYGININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	406
MUZAFFER İZGÜ' NÜN GECEKONDU KİTABINDAKİ ÖYKÜLERDE TOPLUMSAL SORUNLAR VE KARA MİZAH	407
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KARAR VERMEYİ ERTELEME DAVRANIŞLARININ AKADEMİK BAŞARI VE SÜREKLİ KAYGI AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	408
TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU VE SOSYAL KAYGI BOZUKLUĞUNDA BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPİ: OLGU SUNUMU.....	409
SOSYAL BİLİMLERDE FAKTÖR ANALİZİ UYGULANAN GİZİL DEĞİŞKENLERİN EĞİK VE DİKEY TASARIMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	410
THE EFFECT OF ART INTEGRATION INTO SCIENCE ON STUDENT'S INTEREST IN SCIENCE.....	411
CUMHURİYET, MEKANSAL DÖNÜŞÜM VE ROMAN: ORHAN KEMAL'İN "BABA EVİ, AVARE YILLAR, CEMİLE, DÜNYA EVİ" ESERLERİNDE ADANA ÖRNEĞİ.....	412
ETKİLEŞİMCİ VE DÖNÜŞÜMCÜ LİDERLİĞİN ÇALIŞANLARIN MOTİVASYONA ETKİSİ.....	413
AİLE UYUMLULUĞU VE MENTAL İYİ OLUŞ; ÖZ-ŞEFKATİN ARACI ROLÜ	414
AKADEMİK ERTELEME ÖLÇEĞİNİN PSIKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA.....	415
DUYGUDURUM BOZUKLUĞU: KISA BİR GÖZDEN GEÇİRME	416
ALMANYA 'NİN ÜNİVERSİTE ÖNCESİ EĞİTİM SİSTEMİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	417
ALMANYA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİNİN İNCELENMESİ.....	418
YALNIZLIK İLE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLŞKİDE BİLİNÇLİ FARKINDALIĞIN ARACI ROLÜ	419
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE PROSOSYALİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	420
OYUNLARLA YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ.....	422
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BAĞLANMA STİLLERİ İLE AKADEMİK MÜKEMMELLİYETÇİLİK DÜZEYLERİNİN İLİŞKİSİ	423
ADLİ SOSYAL BİLİMLERDE MAKİNE ÖĞRENMESİ	425

DİSSOSİYATİF BOZUKLUKLARDA KOGNİTİF İŞLEVLER VE NÖROPSİKOLOJİK DEĞERLENDİRME	426
PSİKOLOJİK DANIŞMAN EĞİTİMİNDE ‘‘MANEVİ DANIŞMANLIK’’ DERSİNE YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM ÖNERİSİ.....	427
MICHEL FOUCAULT’NUN METADOLOJİSİ EKSENİNDE ÖZNE-İKTİDAR İLİŞKİSİ İLE KİMLİK KAVRAMININ İNCELENMESİ.....	429
WHAT KIND OF DR DO YOU WANT TO BE? : A CROSS-SECTIONAL STUDY MEASURING PERSONALITY AND SEX EFFECTS OF MEDICAL STUDENTS	430
UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK EĞİTİM PROGRAMLARIYLA İLGİLİ OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ.....	432
OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA UYGUN HAZIRLANAN ÖĞRETİMİN ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÇEVREYE YÖNELİK DUYUŞSAL EĞİLİMLERİNE ETKİSİ	433
OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINA UYGUN HAZIRLANAN ÖĞRETİMİN ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÇEVREYE YÖNELİK PROBLEM BELİRLEME VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİ.....	434
POZİTİF PSİKOLOJİ DERSİNİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KARAKTER GÜÇLERİ VE ERDEMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	435
CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMLARINA ÇAĞDAŞ EĞİTİM AKIMLARININ YANSIMALARI (1924-1980).....	436
HIRPALANMIŞ KADIN SENDROMU: AİLE İÇİ ŞİDDETE KADINLARIN ŞİDDET DÖNGÜSÜNDEN ÇIKAMAMASI VE SONUÇLARI	437
EĞİTİMDE YENİLEŞİM HAREKETİ.....	438
ORTAOKUL ÇOCUKLARININ ALGILADIKLARI ANNE BABA TUTUMLARI İLE ÇOCUKLUK DÖNEMİ NARSİSİZİMİ	439
ORTAOKUL ÇOCUKLARININ ALGILADIKLARI ANNE BABA TUTUMLARI İLE ÇOCUKLUK DÖNEMİ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ.....	440
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK BOYUTLU 21. YÜZYIL	441
BECERİLERİNİN YORDAYICISI OLARAK EMPATİ DÜZEYLERİ VE YARATICI KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ	441
6.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE GAZETE HABERLERİNİN KULLANIMI İLE EMPATİ BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	443
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİN ÇEVİRİM İÇİ EĞİTİME DAİR ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI.....	444
LİSANS PROGRAMLARINDA KALİTE VE AKREDİTASYON SÜRECİNE İLİŞKİN DENEYİMLERİN İNCELENMESİ: YÜKSEKÖĞRETİM KATKILARI	445
THE PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF TURKISH VERSION OF THE WAYS OF SAVORING CHECKLIST (WOSC-TR): A STUDY OF VALIDITY AND RELIABILITY.....	447
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENME YAŞANTILARININ ÖZ ANLAYIŞ DÜZEYLERİ İLE İLİŞKİSİ: BİR ÖN ÇALIŞMA	448
RUHSAL BOZUKLUKLAR VE İNTİHAR	450
PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN PERSPEKTİFİNDEN ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN YAŞADIĞI PROBLEMLER: NİTEL BİR ÇALIŞMA	451
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK BELİRTİLERİNİN İNCELENMESİ.....	452
DUYGUSAL ZEKÂ , DUYGUSAL İYİ OLUŞ VE ROMANTİK İLİŞKİ DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	454
BİLİŞSEL TERAPİ ÇERÇEVESİNDEN İYİLEŞME ODAKLI BİLİŞSEL TERAPİ	456

LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK YAZMA ÖZ-YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİ.....	457
DOOMSCROLLİNG İLE UMUTSUZLUK, ÇARESİZLİK, TALİHSİZLİK ARSINDAKİ İLİŞKİDE PSKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN ARACI ROLÜ.....	458
65 YAŞ ÜSTÜ SAĞLIKLI BİREYLERDE MANDALA /MEDİTASYON UYGULAMALRININ EL BECERİLERİ VE GERİATRİK DEPRESYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	459
TRAVMANIN UNUTULAN AKTÖRLERİ YARDIM MESLEKLERİNDE İKİNCİL TRAVMA VE ŞEFKAT YORGUNLUĞUYLA BAŞA ÇIKMADA PROFESYONEL SEBAT	461
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE OYUN BAĞIMLILIĞI VE YALNIZLIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	463
5,6,7 VE 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN EKOELEŞTİREL AÇIDAN İNCELENMESİ.....	465
DİL ÖĞRETİM KİTAPLARI IŞIĞINDA MÜZİĞİN OSMANLI TOPLUMUNDAKİ YERİ.....	466
POZİTİF ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİNİN YORDAYICISI OLARAK DUYGUSAL ZEKÂ VE YAŞAM DOYUMU İNCELEMESİ.....	467
ÖĞRETMENLERİN OKUL MUTLULUĞU YORDAYICISI OLARAK MESLEKİ DOYUM VE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK	468
OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARA ERKEN MÜDAHALE PROGRAMININ FAYDASI	469
EĞİTİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN SEÇİLMESİNE İLİŞKİN.....	470
YÖNETMELİKLER (1990-2015) VE BU YÖNETMELİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	470
BİLİŞSEL ÇARPITMALAR İLE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK İLİŞKİSİ	471
OKUL YÖNETİCİLERİNİN TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN VE OKULLARIN HESAP VEREBİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	472
TÜRKÜLERDE BULUNAN TOPLUMSAL CİNSİYET KAVRAMININ ETNOPEDAGOJİK BAKIMDAN İNCELENMESİ.....	473
ORTAOKUL BEŞİNCİ SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ METİNLERİN KÖK DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	474
ERGENLERDE DUYGU SOSYALLEŞTRİMEDE AKRAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	475
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN KARAR VERME BECERSİSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ 476	
İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ STRATEJİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	477
PORTFOLYO UYGULAMASINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	478
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE AD DURUM EKLERİNDEN +A, +DA, +DAN' IN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK BİR ÖNERİ	479
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN TEHLİKE DERECELERİNE GÖRE UYGULAMASI GEREKEN İLK YARDIM BİLGİ DÜZEYLERİNİN	480
BELİRLENMESİ.....	480
TAKSONOMİK YAKLAŞIMLA ÖĞRENME ALANLARI ÜZERİNE TEORİK BİR ÇALIŞMA.....	481
COĞRAFI İŞARET KONULU LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ.....	482
ANAOKUL ÖĞRENCİSİNİN KİŞİSEL OLUŞUMU VE BİLİŞSEL ETKİNLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ	483
KRİZ ANINDA YÜKSEKÖĞRETİM: DEPREM SONRASI ÇEVİRİMİÇİ VE HİBRİT EĞİTİM YAKLAŞIMLARI	485

DİNDARLIĞIN DEĞİŞEN YÜZÜ EKSENİNDE SPOR ORGANİZASYONLARI: KATAR 2022 DÜNYA KUPASI ÖRNEĞİ.....	489
ÖZGÜRLÜKLERİN ARTIĞI YENİDÜNYA DÜZENİNDE İSLAMOFOBİ.....	490
ÇOCUKLUK ÇAĞI YAŞANTILARININ BİLİŞSEL ESNEKLİK VE ÖZNEL İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİ	491
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE TRAVMA SONRASI BÜYÜME, KENDİNİ TOPARLAMA GÜCÜ VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ YORDAYICI İLİŞKİLER.....	495
ÖĞRETİM ÜYELERİNİN KALİTE VE AKREDİTASYON SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ	496
TRAVMATİK OLAYLARA İLİŞKİN OKUL PAYDAŞLARININ GÖRÜŞLERİ	498
FARKLI REFAH REJİMLERİ VE AİLE POLİTİKALARI.....	499

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yasemin PETEK

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

M. Yüksel ERDOĞDU

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Özet

Bu çalışmada lise öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeylerinin yaşam doyumları üzerinde etkisi olup olmadığı yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, anne-baba birliktelik durumu, öğrencide kronik hastalık olup olmadığı, öğrencinin psikolojik destek alıp almadığı, öğrencinin kardeş sayısı değişkenlerine göre farklılaşarak farklılaşmadığını araştırmak amaçlanmıştır. Katılımcılar, farklı okul türlerindeki 173'ü kadın, 130'u erkek olmak üzere toplam 308 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırma yapılırken, Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği ve öğrencilerin demografik bilgilerini almak adına Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmada iki değişken arasındaki ilişkinin ortaya koyması amacıyla Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni yordama düzeyini ortaya koymak amacıyla aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre bilinçli farkındalık ve yaşam doyumları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca yaşam doyumları ve annenin eğitim durumu arasında pozitif yönde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ancak cinsiyet, yaş, anne baba birliktelik durumu, baba eğitim durumu, kronik hastalık, psikolojik destek alıp almama, kardeş sayısı ve okuduğu okul türü arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili literatür bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Yaşam Doyumu, Doyum, Farkındalık.

GİRİŞ

Antik Yunan'da psikolojik anlamda iyi olmak, bireyin mutlu olmasından ziyade kendi içsel gücünü ortaya koyması anlamında kullanılmış ve bu kavram "eudaimonia" şeklinde açıklanmıştır. Psikolojik anlamda iyi olmak ya da iyi bir yaşama sahip olmak nasıl olur sorusunun cevabı bilim insanları tarafından uzun yıllardır tartışılmaktadır. Diener ve Suh (2000), yaşamın iyi olması için bireyin erdemli biri olması, üzerine düşen vazifeleri olması gerektiği şekilde yapması veya coşku düzeyinin yüksek olması gerektiğini ifade etmiştir.

Doyum kavramı, gereksinimlerin, isteklerin, umut ve beklentilerin (Özer ve Karabulut, 2003) karşılanma durumu (Şahin, 2008) olarak tanımlanabilir. Literatürde ilk olarak Neugarten ve diğerleri (1961) tarafından ortaya atılan yaşam doyumları kavramı, bireyin mevcut iyilik halinin (Bradley ve Crown, 2004) ve günlük yaşamı içerisinde ortaya çıkan memnuniyet derecesinin (Myers ve Diener 1995) ne düzeyde olduğunun değerlendirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Çeçen (2008), yaşam doyumları kavramını kişinin mevcut yaşam koşulları içerisinde belirlediği kriterlere göre tüm hayatını olumlu yönde değerlendirmesi şeklinde ifade ederken; Diener (2000) bireyin yaşamı ile ilgili ortaya koyduğu bireysel değerlendirmeler (Şahin, 2008) sonucunda yaşamının kalitesinin nasıl olduğuna karar vermesi olarak tanımlamıştır. Özet olarak, bireyin hayatında var olanlar ve arzu ettikleri arasındaki uyum ya da uyumsuzluk hali hayattan aldığı doyum düzeyi üzerinde etkili olmaktadır. Soydan'a (2015) göre bireyin hayalleri ve yaşamını algılama durumu (Park ve Huebner, 2005) arasındaki uyum ne denli fazla ise yaşamdan aldığı doyum da o kadar artmaktadır.

Neugarten (1961) bireylerdeki yaşam doyumu düzeylerini ortaya koymak amacıyla beş ölçüt belirlemiş ve yaşamdan yüksek düzeyde doyum alan kişileri, gün içinde ortaya koyduğu aktivitelerden hoşlanan, yaşamı ile ilgili belirlediği amaçların yanında eski yaşantıları ile barışık olan, ortaya koyduğu amaçlara ulaşmaya yönelik tutumunun olumlu olduğu, pozitif kendilik algısına sahip, olumlu bir yaşam algısı olan bireyler (Ümmet, 2012) olarak nitelendirmiştir.

Yapılan araştırmalar yaşam doyumunu etkileyen birçok faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Çivitçi'ye (2009) göre, kişinin yakın çevresi ve ailesiyle ilişkisinin olumlu olması ve bunun neticesinde çevresinden olumlu geri bildirimler alması yaşam doyumunu artıran bir faktör olarak görülmektedir. Esen'e (2010) göre, 1995 yılında Myers ve Diener'in ortaya koyduğu çalışmada, bireylerin yaşam doyumu düzeylerinin cinsiyet farklılıkları ve maddi kazançtan etkilenmediği gözlemlenmiş ancak kültürel ve sosyal durumların bireylerin yaşam doyumunda etkisinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

Kişilerin inanç sistemleri ve değerlerinin yaşam doyumları arasındaki ilişkisinin araştırıldığı bir çalışmada (Plouffe ve Tremblay, 2017) bu değişkenler arasındaki ilişki anlamlı çıkmıştır. Keser'in 2005 yılında ortaya koyduğu araştırma sonuçlarına göre, bireylerin yaşam doyumları ve eğitim düzeyleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, bireylerin eğitim düzeyi yükseldikçe yaşam doyumu seviyesinde azalma olduğu görülmüştür. Orhan (2018) tarafından yapılan çalışmada bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile yaşamdan keyif alma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Her ne kadar yapılan çalışmalarda yaşam doyumu ile kaygı, depresyon gibi alanlar üzerinde durulsa da yaşam doyumunun bilinçli farkındalık kavramı ile ilişkili (Çıkrıkçı, 2012) olduğu bulunmuştur (Şahin, 2019).

Bilinçli Farkındalık (mindfulness) (Çelebi, 2021), Doğu Ruhani gelenekleri (Kabat Zinn, 2003) ve Budizm öğretilerine (Deniz ve Erus, 2021) dayanan bir yaşam şeklidir. Kelime olarak bilinçli farkındalık, Buddha'nın 2500 yıl öncesinde kullandığı (Levey ve Levey, 2018) Pali dilinde "sati" (Deniz ve Erus, 2021) sözcüğüne karşılık gelmektedir (Germer, 2004). Bodhi'nin 2011 yılında yaptığı araştırmada, Sati sözcüğünü İngilizce'ye mindfulness olarak tercüme eden ilk bilim insanının T. W. Rhys Davids olduğu belirtilmiştir. Mindfulness kavramı Türkçe kelime anlamında ortak bir kaniya varılamamış olup, Uzun (2019) fark etmek ve anda olmak fiillerinden yola çıkarak, farkındalık ifadesinin kullanılmasını önermektedir (Güldal, 2019).

Almanya' da doğmuş Budist bir rahip olan Nyanaponika Thera, bilinçli farkındalık mefhumunun gelişmesi konusundaki önemli isimlerden biridir (Önen, 2021). 1987 yılında Budistlerin dini lideri olan Dalai Lama'nın da desteği ile Massachusetts'teki Zihin ve Yaşam Enstitüsü'nün kurulması, mindfulness kavramının dünyaya yayılımı konusunda oldukça önemli bir role sahiptir (Moniz ve Slutzky, 2015).

Literatüre ilk olarak Kabat-Zinn tarafından kavramsal olarak sokulan (Savel ve Munro, 2017) bilinçli farkındalık, dikkatin düzenlenerek (Özyeşil ve ark. 2011), şimdiki anda yaşanan (Demir, 2015), içsel ve dışsal olarak deneyimlenen (Baer, 2003) durumlara yönlendirilmesi ve yaşanan anın yargısız gözlemi olarak tanımlanmaktadır (Kabat-Zinn, 2003). Başka bir ifade ile anda yaşanan deneyimi kabul ederek fark etmek (Germer, Siegel ve Fulton, 2005), anda yaşanan durumu yargısız bir şekilde kabul ederek dikkatini verebilmektir (Linehan, 2015). Brown ve Ryan'a göre (2003) bilinçli farkındalık, bireyin şimdiki anda yaşanan durumları fark etmesi ve dikkatini o anda tutabilmesidir. Böylece birey bilinçli farkındalık sayesinde otomatik düşüncelerden ve kendisi için bir yararı olmayacak davranışlardan uzak kalabilmektedir (Deniz, Erus, Büyükcebeci, 2017). Bishop ve arkadaşlarının 2004 yılında

yapmış olduğu bir araştırmada bilinçli farkındalık, geçmiş yaşantımızda edindiğimiz tecrübelerin, gelecekte meydana gelecek durumlar üzerinde etki etmeden var olan anda oluşan durumları kabul etmek, şeklinde ifade edilmiştir. Bilinçli farkındalıkta amaç, geçmiş yaşantıları tüm içtenliğimizle kabul ederek, dikkatimizi yeniden ve sakin bir şekilde içinde bulunduğumuz “an” a verebilmektir (Özyeşil, 2011). Bilinçli farkındalık kavramı, sürecin psikolojik düzlemde nasıl işlediğini ve etkisini anlayabilmek adına yedi bileşene ayrılmıştır: dikkat ve farkındalık, kabullenme, yargılamama, şimdiki anda olma, gözlemlenme, tanımlama, tepkisiz olma (Baer, Smith ve Allen, 2004; Demir, 2014; Deniz ve Erus, 2021; Özyeşil, 2011;).

Literatüre bakıldığında bilinçli farkındalık ile ilgili oldukça fazla araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalara göre bireylerin bilinçli farkındalık düzeylerini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Rodgers’in (2014) yapmış olduğu araştırmada, bilinçli farkındalık kavramının öğrencilerde ders başarısını artırmanın yanında, duygularının farkında varma, öz farkındalık becerilerini geliştirme, davranışları düzenleme konularında da önemli rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Shapiro, Schwartz ve Bonner’in (1998) yapmış olduğu bir araştırma sonucunda bilinçli farkındalık modeli temel alınarak uygulanan bir grup meditasyonu çalışmasında, çalışmaya katılan grupta empati düzeylerinde artış, depresyon düzeylerinde ise anlamlı düzeyde bir azalma bulgusuna ulaşılmıştır.

Bilinçli farkındalık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi araştıran Brown ve Ryan (2003), bilinçli farkındalığın psikolojik iyi oluşla olumlu bir ilişkisi olduğunu bulgulamıştır. Gündüz tarafından 2016 yılında yapılan araştırmada duygu düzenleme güçlüğü ve bilinçli farkındalık arasında negatif yönde bir ilişki olduğu, benzer şekilde Kara (2016) ve Ülev’in (2014) depresyon ve bilinçli farkındalık arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmalarında bu değişkenler arasındaki ilişkinin de negatif yönde olduğu bulunmuştur. Bireylerin yaşam doyumu ve bilinçli farkındalık düzeyleri ile ilgili 2015 yılında Yıkılmaz ve Demir Gündül’ün yaptığı araştırmada bu değişkenler arasındaki ilişki pozitif yönde anlamlı bulunmuştur.

Bireyler için hayattan keyif alma ve anlamlı bir hayat yaşıyor olmanın yaşamdan elde ettiğimiz doyum ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yaşam doyumunun bireylerin ruh sağlığının korunması ve kendilerini gerçekleştirme yolculuğunda önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu çalışmada lise öğrencilerinin yaşam doyumu ve bilinçli farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma vesilesiyle ruh sağlığı alanında çalışan bireylerin, danışanlarına koruyucu ruh sağlığı hizmeti verebilmesi adına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma kapsamında (1) lise öğrencilerinin yaşam doyumu ve bilinçli farkındalık düzeyleri arasında ilişki olup olmadığı, (2) lise öğrencilerinin yaşam doyumlarının yaş, cinsiyet, anne baba birliktelik durumu, anne baba eğitim durumu, okumakta olunan okulun türü, kronik hastalık, kardeş sayısı ve psikolojik destek almış olma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırmada, yaşam doyumu ile ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerin yaşam doyumunu ne düzeyde yordadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu araştırma nicel bir araştırma olup, ilişkisel araştırma modelinde gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılar

Bu araştırmada katılımcılar İstanbul İli genelinde lise düzeyinde okuyan 303 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler bu araştırmanın önemi konusunda bilgilendirilmiş ve öğrenciler bu çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin %57,1'i (n = 173) kadın, %42,9'u (n = 130) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %24,1'i (n = 73) 12-14 yaş aralığında, %75,9'u (n = 230) 15-20 yaş aralığındadır. Bununla birlikte öğrencilerin %95,7'sinin (n=290) anne babası evli ve birlikte, %4,3'ünün (n=13) anne babasının boşanmış olduğu görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına bakıldığında, %39,9'unun (n=121) ilkokul veya ortaokul mezunu, %36,3 (n = 110) lise mezunu, %23,8 (n = 72) lisans ya da lisansüstü mezunu olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına bakıldığında ise %30,7'sinin (n=93) babası ilkokul veya ortaokul mezunu, %34,0'ının (n = 103) lise mezunu, %35,3'ü (n = 107) lisans ya da lisansüstü mezunu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okul türlerine göre %71,0'ının (n=215) Anadolu lisesinde, %17,8'inin (n=54) İmam Hatip Lisesinde, %11,2'sinin(n=34) Meslek Lisesi'nde öğrenim gördüğü görülmektedir. Öğrencilerin %8,3'ünün (n=25) kronik rahatsızlığı olduğu, %91,7'sinin (n=278) kronik bir rahatsızlığı bulunmadığı görülmektedir. Öğrencilerin %42,9'u (n=130) 1-2 kardeş, %37,3'ü (n=113) 3 kardeş, %19,8'i (n=60) ise 4 kardeşdir. Öğrencilerin %15,5'i (n=47) psikolojik destek almakta, %84,5'i (n=256) psikolojik destek almamaktadır

Veri Toplama Araçları

Katılımcıların yaş, cinsiyet, anne baba birliktelik durumu, anne baba eğitim durumu, okunmakta olunan okul türü, kronik hastalık, kardeş sayısı ve psikolojik destek alma durumunu belirleyebilmek adına araştırmacı tarafından bir bilgi formu hazırlanmış ve öğrencilere uygulanmıştır.

Yaşam Doyumu Ölçeği: 1985 yılında Diener, Emons, Larsen ve Griffin tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışması Baysal ve Dağlı (2016) tarafından yapılmıştır. Bireylerin yaşamdan aldıkları doyum düzeyini ölçen YDÖ, toplam 5 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipi bir ölçek olup, tek boyutludur. Ölçekten alınan puanlar ne kadar yüksekse yaşam doyumunun da o kadar yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Türk kültürüne uyarlama çalışmasının sonucunda orijinal form ile Türkçe formun Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı .92, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ise .88 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenilirliği .97 olarak elde edilmiştir (Baysal ve Dağlı, 2016). Bu araştırma için yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen veriler doğrultusunda Cronbach Alpha değeri tekrar hesaplanmış ve elde edilen değer .85 olarak bulunmuştur.

Bilinçli Farkındalık Ölçeği: Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Brown ve Ryan (2003) tarafından geliştirilmiş; Türkçe uyarlama çalışması ise Özyeşil, Arslan, Kesici ve Deniz (2011) tarafından yapılmıştır. BİFÖ bireylerin dikkatle, anda yaşadığı deneyimlerinin farkında olabilme durumunu ölçen 15 maddeden oluşan bir ölçektir. 6'lı Likert tipi (1=Hemen hemen her zaman, 2= çoğu zaman, 3= bazen, 4= nadiren, 5=oldukça seyrek, 6= hemen hemen hiçbir zaman) tek faktörlü bir ölçektir. Ölçekten yüksek puan almak, bireylerin bilinçli farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin, doğrulayıcı faktör analizi sonucu yapılan uyum istatistikleri ile orijinal formun uyum istatistiklerinin kabul edilebilir bir uyum iyiliğe sahip olduğu görülmüştür. Madde toplam korelasyonu sonucunda ölçeğin bütün maddeleri arasında .40'ın üzerinde bir ilişki bulunmuştur. Güvenirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısının .80 olduğu görülmüştür. Yapılan test-tekrar test korelasyonu .86 olarak

hesaplanmıştır. Bu araştırmanın verileri ölçek toplam puanları üzerinden analiz edilmiştir. Hesaplanan Cronbach Alpha değeri .85 olarak hesaplanmıştır.

İşlem ve Verilerin Analizi

Araştırma 2021 yılında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçlarının uygulanabilir hale getirilmesi için kişisel bilgiler formu, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Bilinçli Farkındalık Ölçeği'nin tüm maddeleri Google Formlar'a geçirilmiştir. Katılımcılar farklı okul türlerindeki gönüllü lise öğrencilerinden seçilmiş ve 308 kişiye ulaşılmıştır. Veri toplama araçlarının doğru ve samimi bir şekilde doldurulması için öğrencilere bilgi verilmiş, kimlik bilgileri ile ilgili herhangi bir bilgi vermelerine gerek olmadığı belirtilmiştir. Araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgi verilmiş, veri toplama araçlarını samimiyetle doldurmalarının araştırmanın güvenilirliğini artıracığı ifade edilmiştir. Veri toplama araçlarını doldururken 5 öğrencinin anketi gelişigüzel doldurduğu tespit edilmiş ve bu veriler çıkarılmıştır. Toplam 303 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırma verileri ortalama 20 günde toplanmıştır.

Veri analizine başlamadan önce, toplanan veriler Excel tabloya dönüştürülmüş ve istatistiksel analizleri SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Dağılımın normal olup olmadığını kontrol etmek için basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. +2 ve -2 arasında basıklık-çarpıklık değeri görülen verilerin normal dağılımda olduğu kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2010). Araştırmada bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişkinin ortaya konulması için Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki yordama düzeyini belirleyebilmek amacıyla aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. Çoklu gruplar arasındaki farkın analizi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA), ikili gruplar arasındaki farkı bulabilmek için t-testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, ölçeklerin betimsel istatistiklerine, korelasyon değerlerine ve aşamalı regresyon analizi bulgularına yer verilmiştir. Bilinçli Farkındalık Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği puanlarının betimsel istatistikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Ölçek puanlarının betimsel istatistikleri

Ölçekler	Madde Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Minimum Değer	Maksimum Değer
Yaşam Doyumu	5	14,96	4,45	5,00	27,00
Bilinçli Farkındalık	15	59,45	13,88	15,00	90,00

Tablo 1'de görüldüğü üzere Yaşam Doyumu Ölçeği puanlarının ortalaması 14,96, standart sapması 4,45 olarak ölçülmüştür. Ölçekten elde edilen en yüksek puan 27,00 ve en düşük puan 5,00 olarak belirlenmiştir. Bilinçli Farkındalık Ölçeği puanlarının ortalaması 59,45, standart sapması ise 13,88 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan en yüksek puan 90,00, en düşük puan ise 15,00'tir.

Tablo 2. Öğrencilerin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenlere Göre t Testi Sonuçları

Değişkenler	N	Ortalama	SS	sd	t	p	
Cinsiyet	Kız	173	14,67	4,64	301	1,32	0,18
	Erkek	130	15,35	4,15			
Yaş	12-14	73	15,52	4,61	301	1,22	0,22
	15-20	230	14,78	4,36			
Anne baba birlikte	Birlikte	290	14,98	4,42	301	0,35	0,72
	Boşanmış	13	14,53	5,07			
Kronik Hastalık	Evet	25	16,20	4,37	301	1,45	0,14
	Hayır	278	14,85	4,44			
Psikolojik Destek	Evet	47	13,91	4,03	301	1,76	0,79
	Hayır	256	15,15	4,50			

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t= 1,32, p>0.05$]. Öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” nden aldıkları puanlar ile öğrencilerin yaşları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t= 1,22, p>0.05$]. Öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile öğrencilerin anne babalarının evli ya da boşanmış olmaları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t= 0,35, p>0.05$]. Öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile öğrencilerin kronik bir hastalığa sahip olup olmamaları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$t= 1,45, p>0.05$]. Öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile öğrencilerin psikolojik destek alıp almamaları arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir [$t= 1,76, p>0.05$].

Tablo 3. Araştırmada ele alınan Yaşam Doyumu, Bilinçli Farkındalık ve Anne Eğitim Durumu arasındaki ilişki

Ölçekler	Ortalama	1	2	3
1.Yaşam Doyumu	14,96	--		
2.Bilinçli Farkındalık	59,45	.33**	--	
3.Anne Eğitim Durumu	15,33	.128*	--	--

* $p<.05$, ** $p<.01$

Tablo 3’te görüldüğü üzere yaşam doyumu puanları ile bilinçli farkındalık puanları arasındaki korelasyon [$r=.33^{**}, p<.01$] pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Buradan yola çıkarak öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeyi arttıkça, yaşam doyumlarının arttığı söylenebilir. Ayrıca

öğrencilerinin anne eğitim durumları ve yaşam doyumları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır [$r=.128^*$, $p<.05$]. Bu bulguya göre annelerin eğitim durumu arttıkça öğrencilerin yaşam doyumlarının da arttığı söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenlere Göre ANOVA Testi Sonuçları

Değişkenler	N	X±S	V.K	K.T.	sd	K.O.	f	p	
Anne Eğitim Durumu	İlk-Orta	121	14,23±4,13	G.A.	108,88	2	54,44	2,78	.06
	Lise	110	15,33±4,64	G.İ.	5871,71	300	19,57		
	Lisans ve üstü	72	15,61±4,53	Top	5980,60	302			
Baba Eğitim Durumu	İlk-Orta	93	14,70±4,08	G.A.	26,79	2	13,39	,67	,51
	Lise	103	14,77±4,91	G.İ.	5953,81	300	19,84		
	Lisans ve üstü	107	15,36±4,28	Top	5980,60	302			
Okul Türü	Anadolu L.	215	14,60±4,52	G.A.	94,27	2	47,13	2,40	,09
	İHL	54	15,92±4,30	G.İ.	5886,32	300	19,63		
	Meslek Lisesi	34	15,67±3,97	Top	5980,60	302			
Kardeş Sayısı	1-2 Kardeş	130	15,01±4,46	G.A.	4,59	2	2,29	,11	,89
	3 Kardeş	113	15,03±4,36	G.İ.	5976,11	300	19,92		
	4Kardeş	60	14,71±4,63	Top	5980,60	302			

* $p<.05$

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile annelerinin eğitim durumları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$f= 2-300=2,78$, $p>0.05$].

Öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” nden aldıkları puanların babalarının eğitim durumları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$f= 2-300=0,67$, $p>0.05$].

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” nden almış oldukları puanlar ile öğrenim gördükleri okul türleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$f= 2-300=2,40$, $p>0.05$].

Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin “Yaşam Doyumları Ölçeği” puanları ile kardeş sayıları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır [$f= 2-300=0,11$, $p>0.05$].

Tablo 5. Öğrencilerin Yaşam Doyumlarının yordayıcılarına ilişkin aşamalı regresyon analizi

Model	Değişkenler	B	Standart hata	Beta	t	p	R	R ²	p
1	Sabit	8,632	1,064		8,113	,000			
	Bilinçli Farkındalık	,106	,017	,332	6,110	,000	,332	,110	.000
2	Sabit	13,631	,649		20,998	,000			
	Anne Eğitim Durumu	,725	,325	,128	2,232	,026	,128	,016	.026

*p<.01, *p<.05

Tablo 5'te görüldüğü üzere bilinçli farkındalık düzeyinin ve anne eğitim durumunun yaşam doyumunu ne düzeyde yordadığını belirlemek amacıyla aşamalı regresyon analizi yapılmıştır. Tablo 5.'te görüldüğü üzere, Bilinçli Farkındalık Düzeyi lise öğrencilerinin yaşam doyumlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır [R=.332, R²=.110, p<.01]. Bilinçli Farkındalık yaşam doyumunu üzerindeki varyansın yüzde 11'ini açıklamaktadır. Bunun yanında anne eğitim durumlarının lise öğrencilerinin yaşam doyumlarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir [R=.128, R²=.016, p<.05]. Annenin eğitim düzeyi açısından annesi lisans ya da lisansüstü mezunu olan öğrencilerin yaşam doyumunu, annesi ilköğretim mezunu olanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Lise öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada ortaya çıkan bulgulara göre yaş, cinsiyet, anne baba birlikte ya da ayrı olma durumu, kardeş sayısı, öğrencinin okumakta olduğu okul türü, baba eğitim durumu, kronik hastalığa sahip olup olmama, psikolojik destek alıp almama durumlarının yaşam doyumunu ölçeceğinden elde edilen puanlarda anlamlı bir farklılık oluşturmadığı, ancak anne eğitim durumunun yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu bulgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeyleri ve yaşam doyumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Yapılan araştırmanın verileri ile ilişkili olarak yaşam doyumunu ve öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Çivitci, 2009; Kalfa, 2017; Kırtıl, 2009, Ergin ve ark. 2011). Bunun yanında Toprak (2014), annenin eğitim düzeyi ve yaşam doyumunu arasında fark bulunmadığını ortaya koyan bir

araştırma yapmıştır. Buradan yola çıkarak öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi arttıkça yaşam doyumlarında da olumlu yönde bir artış olduğu söylenebilir.

Gelişen ve değişen dünyamızda kadınların eğitim hayatının içinde daha fazla yer alıyor olması, kadınların eğitim düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yapılan çalışmalar, kız çocuklarının okutulmasına yönelik ortaya konulan devlet politikaları gibi faktörlerin annelerin eğitim düzeylerinin yükselmesini sağladığı düşünülmektedir. Bu vesileyle annelerin çocuklarına daha bilinçli yaklaşımları, çocukların duygusal, psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarını zamanında karşılamaya özen göstermeleri çocuklarda yaşam doyumunu artıran bir durum olarak söylenebilmektedir. Bunun yanında günümüzde bilgiye kolay ulaşabiliyor olmanın, annelerin mutlu çocuk yetiştirebilmeleri amacıyla daha çok ve daha doğru veriye ulaşabiliyor olmasının da yaşam doyumunu yüksek çocuklar yetiştirilmesine olanak sağladığı düşünülmektedir. Annenin çalışma hayatında yer alıyor olmasının, aileye ekonomik olarak da katkı sağlıyor olması sonucunda refah yaşam düzeylerinin artması da çocuklar da yaşam doyumunu beraberinde getiren bir diğer faktör olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında sosyal medya üzerinden çocukları ile etkili vakit geçiren ebeveynlerin paylaşımlarını görüyor olmanın, annenin çocuğa yaklaşımı konusunda model olduğu düşünülmektedir. Bakım veren ebeveyni ile kaliteli vakit geçiriyor olmak çocuğun yaşam doyumunu etkileyen bir diğer faktör olarak düşünülmektedir.

Bu araştırma verileri ile benzer olarak cinsiyet faktörünün yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını (Çivitci, 2009; Dönmez, 2018; Giusta, Jewell ve Kambhampati, 2011; Kalfa, 2017; Koruk, 2019; Parmaksız, 2020) ifade eden araştırmaların yanında; cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ifade eden (Pekel, 2019; Kongarchapatara, Moschis ve Ong, 2014) çalışmalar da bulunmaktadır. Araştırmanın sonuçlarından hareketle cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı ifade edilebilir.

Yaptığımız araştırmanın verileri ile uyumlu olarak kronik hastalık faktörünün yaşam doyumunu üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı Acar'ın 2011 yılında yaptığı çalışmada da görülmektedir.

Ergin ve arkadaşlarına göre (2011), her bireyin yaşam gerçekliğinde genel amacının, hedeflerine ulaşma noktasında memnuniyet derecesinin yüksek olması gerektiği vurgulanmaktadır. Yapılan araştırmalarda, bilinçli farkındalığın yaşam doyumuna olumlu düzeyde etki ettiğini ortaya konmuştur (Aytekin ve Akbay, 2020; Gupta & Verma, 2019; Güler

ve Usluca, 2021; Kong, Wang ve Zhao, 2014; Özok, 2018; Parmaksız, 2020; Şahin, 2019; Tuncer, 2017; Yıkılmaz ve Demir GÜDÜL, 2015).

Bilinçli Farkındalığı temele alan uygulamaların yaşam doyumunu artırdığı (Greenson ve ark. 2011), bunun yanında psikolojik danışma müdahaleleri bağlamında bilinçli farkındalık temelli uygulamaların da yaşam doyumunu üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Demir, 2015; Jazaieri, 2012). Literatür incelendiğinde ve yapılan araştırmalara bakıldığında yaşam doyumunu ve bilinçli farkındalık arasında ilişkinin anlamlı bulunmadığı bir çalışmaya rastlanmadığı ifade edilmektedir.

Bireylerin yaşamdan doyum sağlayabilmesinin bir koşulu olarak farkındalık düzeyinin yüksek olması gerektiği, aynı zamanda yaşam doyumunu olarak ifade ettiğimiz durumun bir bakıma bireyin yaşadığı hayattan keyif alması anlamına geldiği düşünülmektedir. Bireyler yaşamları içerisinde ne kadar yüksek farkındalıkta olurlarsa yaşamdan aldıkları lezzetin de o derece yüksek olacağı düşünülmektedir. Farkındalığa dayalı çalışmaların artması ve farkındalık ile ilişkili kitapların yayınlanması, bireylerin farkındalığı artırmak adına ulaşabileceği kaynağın artması bireylerin yaşam doyumlarını artırma yolunda bir rehber olduğu düşünülmektedir. Günümüzde bilgiye ulaşmanın nispeten daha kolay olduğu düşünüldüğünde, kendinin, ihtiyaçlarının farkına varabilmek için bilgiye rahat ulaşabilen bireylerin farkındalık düzeylerinin artmasının, yaşam doyumları üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Sosyal medya üzerinden farkındalık kazandırmaya yönelik yapılan seminerlerin, canlı yayınların, alan uzmanlarının yaptığı paylaşımların bireylerin hayata farkındalıkla bakmasını sağladığı ve neticesinde yaşam doyumunun yükseldiği düşünülmektedir. Ebeveynlerin farkındalık düzeyinin artması ile çocuk anne karnına düştüğü andan itibaren ihtiyaçları olduğu bilmesinin, bu bağlamda çocuğun duygusal, fizyolojik, psikolojik ihtiyaçlarının farkında olmasının farkında çocuklar yetiştirmesine katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu vesileyle de farkındalığı yüksek ebeveyne sahip çocukların yaşam doyumlarının da yüksek olduğu düşünülmektedir.

Bireylerin yaşam doyumunu düzeylerini artırabilmeleri için yapılacak etkinliklerde bilinçli farkındalık düzeylerini artıran etkinliklere yer verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bilinçli farkındalık düzeyi yüksek olan öğrencilerin yaşam doyumlarının da yüksek olduğu bulgusundan hareketle, okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerince öğrenciler için bilinçli farkındalığı temele alan uygulamaların yapılması ve öğrencilere bilinçli farkındalık temelli psikolojik destek sağlanması yaşam doyumlarını artırmak yönünde olumlu bir katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca yaşam doyumunu düşük olan öğrencilere psikolojik

destek sağlanması, bilinçli farkındalık temelli grupla psikolojik danışma önerilebilir. Öğrencilerin yaşam doyumları üzerinde etkili olan bir diğer faktörün annelerinin eğitim durumu olduğu düşünüldüğünde, temel bakımını sağlayan ebeveynlere yönelik eğitimler düzenlenmesi faydalı olabilir. Bakım verenin bilinçli olması sağlandığında öğrencilerin yaşam doyumlarında da artış olacağı düşünülmektedir. Ebeveynlere de bilinçli farkındalık temelli farkındalık çalışmaları yapılabilir. Psikoeğitimler ve atölye çalışmaları yapılabilir. Ebeveyn eğitimlerini temele alan projeler düzenlenebilir. Araştırma bulgularının değerlendirilmesi sürecinde sınırlılıklar da göz önünde bulundurulmalıdır. Araştırma kullanılan ölçme araçları ve katılımcılar ile sınırlıdır. Araştırma sonuçlarının genellenebilmesi için daha farklı araştırma grupları ile de çalışmak mümkündür. Korelasyon model ile çalışılan bir araştırma olduğundan dolayı değişkenler arası neden sonuç bağlantısı kurmak mümkün olmamaktadır. Yaşam doyumunu ile ilişkili olabilecek farklı değişkenlerle çalışılmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, A. E. (2011). *Kronik hastalıkların, hastaların aile işlevleri ve yaşam doyumları üzerine etkisi.* (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Aytekin, N. A. M. ve Akbay, S. E. (2020). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu: beş faktör kişilik özellikleri, bilinçli farkındalık ve yılmazlığın rolü. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(31), 4210-4237.
- Baer, R. A. (2003). Mindfulness training as a clinical intervention: A conceptual and empirical review. *Clinical Psychology-Science and Practice*, 10(2), 125-143.
- Baer, R. A., Smith, G. T., ve Allen, K. B. (2004). Assessment of Mindfulness By Self-Report: The Kentucky Inventory of Mindfulness Skills. *Assessment*, 11(3): 191-206.
- Baysal, N. ve Dağlı, A. (2016). Yaşam doyumunu ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 59, s. 1250-1262.
- Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 11: 230-241.
- Bodhi, B. (2011). What does mindfulness really mean? A canonical perspective. *Contemporary Buddhism*, 12(1), 19-39.
- Bradley, R., & Corwyn, R. (2004). Life satisfaction among european american, african american, chinese american, mexican american, and dominican american adolescents. *International Journal of Behavioral Development*, 28(5), 385-400.
- Brown, K.W. ve Ryan, R.M. (2003). The benefits of being present: mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 84(4), 822-848.
- Çeçen, A. R. (2008). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordamada bireysel bütünlük (tutarlılık) duygusu, aile bütünlük duygusu ve benlik saygısı. *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 4(1).
- Çelebi, Ç. D. (2021). *Terapide yeni ufuklar, Farkındalık ve kabullenme temelli terapiler.* A. N. Canel (Ed). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

- Çıkrıkçı, Ö. (2012). *Üstün yetenekli öğrencilerin bilişötesi farkındalık düzeyleri ile öz yeterlik algularının yaşam doyumunu yordama gücü*. (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Çivitci, A. (2009). İlköğretim öğrencilerinde yaşam doyumunu: Bazı kişisel ve ailesel özelliklerin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 29-52.
- Demir, V. (2014). *Bilinçli farkındalık temelli hazırlanan eğitim programının bireylerin depresyon ve stres düzeyleri üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Demir, V. (2015). Görme engellilerde depresif belirtilere yönelik bilinçli farkındalık temelli bilişsel terapi programının etkililiği. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3(6), 77-93.
- Deniz, M., ve Erus, S. (2021). *Evlilikte mutlu olmanın yolu: Bilinçli farkındalık*. İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Deniz, M.E., Erus, S.M. ve Büyükcebeci, A. (2017). Bilinçli farkındalık ile psikolojik iyi oluş ilişkisinde duygusal zekanın aracılık rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(47), 17-31.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American psychologist*, 55(1), 34.
- Diener, E., & Suh, E. M. (2000). Measuring subjective well-being to compare the quality of life of cultures. *Culture and subjective well-being*, 3-12.
- Dönmez, Ş. (2018). *Çevrimiçi oyun bağımlılığının bilinçli farkındalık ve yaşam doyumunu ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ergin, A., Hatipoğlu, C., Bozkurt, A. İ., Bostancı, M., Atak, B. M., Kısaoğlu, S., Parasız, S., Kaygısız, H., Çınarlık, A., Karasu, E. (2011). Tıp fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumunu ve öz-bakım gücü düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Pamukkale Tıp Dergisi*, (3), 144-151.
- Esen, E. (2010). *Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Della Giusta, M., Jewell, S. L., & Kambhampati, U. S. (2011). Gender and life satisfaction in the UK. *Feminist Economics*, 17(3), 1-34.
- George and Mallery (2010). SPSS for windows a step by step: A Simple Guide and Reference.
- Germer, C. (2004). What is mindfulness. *Insight Journal*, 22(3), 24-29.
- Germer, C., Siegel, R. D., & Fulton, P. R. (2005). *Mindfulness and Psychotherapy*. The Guilford Press.
- Greeson, J. M., Webber, D. M., Smoski, M. J., Brantley, J. G., Ekblad, A. G., Suarez, E. C., & Wolever, R. Q. (2011). Changes in spirituality partly explain health-related quality of life outcomes after Mindfulness-Based Stress Reduction. *Journal of behavioral medicine*, 34(6), 508-518.
- Gupta, S., & Verma, H. V. (2019). Mindfulness, mindful consumption, and life satisfaction: An experiment with higher education students. *Journal of Applied Research in Higher Education*. Voli. 12 No. 3, pp. 456-474.
- Güldal, Ş. (2019). *Bilinçli farkındalık temelli ergenlere yönelik psikoeğitim programının karakter güçleri, bilinçli farkındalık ve akademik başarı gelişimine etkisinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Güler, K., ve Usluca, M. (2021). Yetişkin bireylerde bilinçli farkındalık ile yaşam doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 372-383.
- Gündüz, H. (2016). *Yetişkinlerde bilinçli farkındalık (mindfulness) ve duygu düzenleme arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Jazaieri, H., Goldin, P. R., Werner, K., Ziv, M., & Gross, J. J. (2012). A randomized trial of MBSR versus aerobic exercise for social anxiety disorder. *Journal of clinical psychology*, 68(7), 715-731.
- Kabat Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: past, present, and future.
- Kalfa, S. (2017). *Spor bilimleri ve eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu ve serbest zaman doyumunun incelenmesi* (Uşak Üniversitesi örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muğla.
- Kara, E. (2016). *Üniversite öğrencilerinin depresyon düzeylerinin bağlanma stilleri ve bilinçli farkındalık ile ilişkisi: Öz kontrolün aracılık rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Keser, A. (2005). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi*, 4 (7), 77-96.
- Kreitner, R. & Kinichi, A. (2009). Organizational behaviour.
- Kırtıl, S. (2009). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi*. (Doktora Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Kong, F., Wang, X., & Zhao, J. (2014). Dispositional mindfulness and life satisfaction: The role of core self-evaluations. *Personality and individual differences*, 56, 165-169.
- Kongarchapatara, B., Moschis, G. P., & Sim Ong, F. (2014). Understanding the relationships between age, gender, and life satisfaction: the mediating role of stress and religiosity. *Journal of Beliefs & Values*, 35(3), 340-358.
- Koruk, E. (2019). *Esansiyel hipertansiyonlu hastaların tedaviye uyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Aydın.
- Levey, J., & Levey, M. (2018). Roots and Shoots of Mindfulness. *Subtle Energies Magazine*, 28:3.
- Linehan, M. M. (2015). *DBT Skills Training Manual, Second Edition*. New York, NY: The Guilford Press.
- Myers, D. G. & Diener, E. (1995). Who is happy?. *American Psychological Society*, 6(1), 10-17.
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of gerontology*.
- Orhan, S. (2018). *Üniversite öğrencilerinin dizi karakterleri ile kurdukları parasosyal ilişkideki iki etken: psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırıkkale.
- Önen, C. İ. (2021). *Yaygın anksiyete semptomlarının yordanmasında üst biliş, bilinçli farkındalık ve psikolojik esnekliğin rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Özok, H. İ. (2018). *Kültüre duyarlı stres programının yaşam doyumu, bilinçli farkındalık ve stres düzeylerine etkisi*. (Doktora Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Van.
- Özer, M. ve Karabulut, Ö. Ö. (2003). Yaşlılarda Yaşam Doyumu. *Geriatrı*, 6(2), 72-74.
- Özyeşil, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinin öz-anlayış düzeylerinin bilinçli farkındalık, kişilik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özyeşil, Z., Arslan, C., Kesici, Ş., Deniz, M.E. (2011). Bilinçli Farkındalık Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 224-235.

- Park, N., & Huebner, E. S. (2005). A cross-cultural study of the levels and correlates of life satisfaction among adolescents. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(4), 444-456.
- Parmaksız, İ. (2020). Yaşam doyumuyla bilinçli farkındalık arasındaki ilişki: yetişkinler üzerine bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 157-176.
- Pekel, A. (2019). The relationship between life satisfaction and alienation level of disabled athletes (Kayseri Case). *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, (1).
- Plouffe, R. A., & Tremblay, P. F. (2017). The relationship between income and life satisfaction: Does religiosity play a role? *Personality and Individual Differences*, 109, 67-71.
- Rodgers, L. (2014). A calmer happier kid. *Scholastic Parent & Child*, 21(6), 60-63.
- Savel, R. H. & Munro, C. L. (2017). Quiet The Mind: Mindfulness, Meditaiton, and the Search for Inner Peace. *American Journal of Critical Care*, 26: 433-436.
- Shapiro, S.L., Schwartz, G.E. ve Bonner, G. (1998). Effects of mindfulness-based stress reduction on medical and premedical students. *Journal of Behavioral Medicine*, 21(6), 581-599.
- Soydan, Z. M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ile depresyon ve yaşam doyumları arasındaki ilişki*. (Doktora Tezi). Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Şahin, A. (2019). *Üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık ile yaşam doyumları ve iyi oluş arasındaki ilişkiler*. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 151-176.
- Şahin, Ş. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik ve yaşam doyum düzeyleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Thera, N., (2008). *The Power of Mindfulness*. Kandy, Sri Lanka, Wheel Publication.
- Toprak, H. (2014). *Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlık ve psikolojik ihtiyaç doyumları*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Tuncer, N. (2017). *Bir grup üniversite öğrencisinde belirlenen sosyal anksiyete düzeylerine göre bilinçli farkındalık ve yaşam doyumları düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Uzun, B. (2019). *Farkındalık ve kabul temelli terapiler*. Z. Karataş ve Y. Yavuzer (Ed.), Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları içinde (s. 616- 648). Ankara: Pegem.
- Ülev, E. (2014). *Üniversite öğrencilerinde bilinçli farkındalık düzeyi ile stresle başa çıkma tarzının depresyon, kaygı ve stres belirtileriyle ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ümmet, D. (2012). *Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin davranışının transaksyonel analiz ego durumları ve yaşam doyumları bağlamında incelenmesi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Yıkılmaz, M. ve Demir Gündül, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumları, yaşamda anlam ve bilinçli farkındalık arasındaki ilişkiler*. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2), 297-315.

EĞİTİM KURUMLARI YÖNETİCİLERİNİN SEÇİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİKLER (1990-2023) VE BU YÖNETMELİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rüştü YILDIRIM

Doktor, Milli Eğitim Bakanlığı

Rustuyildirim12@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-3787-6551

Özet

Eğitim kurumları yöneticisi seçme hususunda son otuz üç yılda uygulanmış olan ve şu anda uygulanan yönetmeliklerin incelenmesi ve bu yönetmeliklerdeki uygulamalar hakkında okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın verileri, Konya ilinde görev yapan ve "amaçlı örnekleme" yöntemine göre seçilen 10 okul müdürü ve 4 müdür yardımcısına yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması ile toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular amaca uygun olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Okul yöneticilerinin çoğunluğu; yöneticiler seçilirken yazılı sınav ve bu sınavın yanında ek değerlendirmelerin olması, sözlü sınav olacak ise objektifliğin sağlanması, okul müdürü olacakların mutlaka müdür yardımcılığı deneyiminin olması, yönetici seçiminde objektif ve kişiyi geliştirmeye sevk eden kriterlerin yer alacağı değerlendirme formlarının olması, müdür yardımcılarının yazılı sınavlardan başarılı olanlar arasından dışarıdan müdahale olmadan okul müdürünün seçmesi, hem müdür hem müdür yardımcısı hem de öğretmenlere amacına hizmet etmesi şartıyla rotasyon uygulanması, yöneticilerin seçilmesinde görevlendirme usulü yerine atanma usulünün olması, okul yöneticiliğinin öğretmenliğin yanında ikinci bir görev olarak verilmemesi ve yöneticiliğin meslekleşmesi, hazırlanacak olan yönetmeliklerin objektif, adaletli ve eşitliği önemseyen, verim ve başarı odaklı olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca merkezi yerlerde çalışma isteği, öğretmenlik mesleğinde son yıllarda veli ve öğrenci baskısının artması, makam isteği ve yöneticiliğin kolay olduğu algısının yöneticiliğe olan talebi artırdığını belirtmişlerdir. Kurum tiplerine göre okul yöneticilerinin seçimi konusunda hem olumlu hem de olumsuz iki görüş ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul yönetimi, okul yöneticisi, yönetici atama/görevlendirme yönetmelikleri, rotasyon.

REGULATIONS (1990-2023) RELATED WITH THE SELECTION OF EXECUTIVES IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND THE EVALUATION OF OPINIONS ABOUT THESE REGULATIONS

Abstract

This study was conducted for the purpose of examining the currently applicable and the past thirty-three years regulations in the choice of educational institutions executives and to determine the views of school administrators about practices in these regulations. The data of this study were collected with the implementation of semi-structured interview forms to ten headmaster and four deputy working in the province of Konya selected according to "Purposive sampling" method. The questions in the interview form were prepared by the researchers as fit for purpose. The collected data were analyzed by the content analysis technique.

As a result of the research the following findings were reached: Most of the school managers pointed out that while selecting managers there should be a written test and additional assessments beside this test, if there is an oral examination, objectivity should be ensured, those who will be the school principal must have experience of assistant manager, the evaluation forms should include objective and ensuring people development criteria in the manager selection, the assistant directors who are the successful ones from the written exams should be selected by the school principal without external intervention, the rotation should be implemented with an appropriate way to the aim both manager and deputy director and teachers, appointment procedure should be instead of the recruitment procedure in the selection of principals, the school management shouldn't be given as a second task in addition to teaching and the professionalization of management, the regulations which will be prepared should be objective, justice and equal and focused on efficiency and success. They also pointed out that willingness to